Ikstiknummer 5 kop.

Kõigi maade töölised, ühinege!

„ЭДАЗИ“ ежедн. орган эстонск. секций Ц. К. Р. К. П. и Сев.-Западн. Бюро Ц. К. Р. К. П.
W. K. P. keskk. ja Põhja-Lääne büroo Eesti sekti. häälekandja.
Ленинград, Фонтанка 27. Awatud kella 10—7.
Telefonid: Toimetus — 533-86, trükikoda — 171-41.

Edasi

Kuulutuste ja tellimiste hinnad

Kuulutamine	Tellimine
eesmesel lhk. 3 r. kul.	Linnades 1 kuu — 1 rbl.
wiimasel „ 1 „ „	aasta — 11 rbl.
keskmistel „ 6 „ „	Maal 1 kuu — 50 kop.
k.-har. akut. 20 k. „	aasta — 5 rbl. 50 kop.

E. Kirjast. Ühisuse liikmetele ja kollekt. tellides 15% odawam.

Nr. 103 (2303) Laupäewal, 9. mail 1925 8. aastaköit

Wabariigi Raamatukogu Toomas Jõgi

Poola seimi Ukraina saadikute protsess.

Roomast, 7. mail. 6. mail algas Roomas Poola seimi (parlamendi) Ukraina saadikute Wosurtshuki, Kositskowi ja Tshutshma protsess. Protsessile sõitsid Ukraina ja Nõukogude ajalehtede esitajad.

Istangu algul kuulutas kohus prokuröri nõudel kohtu istumise kinniseks.

Selleks, et näidata, et süüdistawad tunnistajad ei oska Ukraina keelt ja seepärast ei wõi edasi anda saadikute kõnet, mis need miitingul pidasid, pani kaitsja ette neil mõni sõna Ukraina keelde ümber panna. Tunnistajad ei suutnud seda.

Kaitsja Schewtshuk saadeti küsimuse pärast, kuidas on Ukraina keeles sõna „denuntsiatsia“ (salakaebtus), eesistuja nõudmisel kohtusaalist wälja.

Pääle selle wahejuhtumise lahkusid kõik teised kaitsjad protesti märgiks kohtuistumiselt.

Kohtu eesistuja pani ette kaitsjaid nimetada, kuid kaebealused ütlesid sellest lahti.

Kohtuprotsessil, mis kestab edasi ilma kaitsjateta, sünnib kogu aeg üks wahejuhtumine teise järele. Saadikutel keelatakse rääkida Ukraina keeles. Kui Tshutshma teatab, et tema ei oska Poola keelt, ütleb eesistuja: „Mis saadik teie olete, kui ei oska Poola keelt.“

Üks süüdistatawate usaldawatest isikutest pööras kohtu tähelpanu selle pääle, et saalis on erariietesse peidetud kaitsepolitseinikud. Eesistuja wastas, et politseiagendid on sääl oma teenistuse kohuste täitmisel. Kui eesistuja küsimuse pääle, mis on „riik“, tunnistaja saadik Taraschkewitsh wastab, et sotsiaalselt waatekohalt on riik tööriistaks kodanluse käes töörahwa surumiseks, takistab eesistuja temal edasi seletamast ja teatab, et tema selle küsimuse tagasi wõtab, sest „tunnistaja ei saa asjade seisukorrast aru.“

Üldse kannab kaitse tunnistajate ülekuulamine äärmiselt jämedat ja skandaalset iseloomu.

Üpardanud prowokatsioon.

Warssawist, 7. mail. Poola sotsialistlik rühm esines seimis järelpärimisega pommi lõhkemisest ajalehe „Walka-Liidu“ toimetuses. Järelpärimises näidatakse, et plahwatuses süüdlane Trojanowski teenis toimetuses kaitsepolitsei käsul ja pidi selle käsutusel walmistama mõned pommid 1. maiks kommunistidele andmiseks.

Nõukogu = Poola raudtee konwentsioon.

Warssawist, 7. mail. S. N. W. Liidu täieõiguslik esitaja Poolas Woikow ja Poola wälisasjade minister Skschinski wahetasid läkituskirja raudtee konwentsiooni asjus S. N. W. Liidu ja Poolamaa wahel.

Meie wedurid ja wagunid Persias.

Teheranist, 7. mail. Tshulfusse jõudis S. N. W. Liidust kaks wedurit ja 30 kaubawagunit Fabrili raudtee tarwis.

Aukõrgenduse ärakaotamine Persias.

Teheranist, 7. mail. Persia sõjalises ametkonnas on ärakaotatud kõik aukõrgendused ja nimetused.

Wiimasel parlamendi istangul wõeti pääle ägedaid waielusi otsus wastu, aukõrgenduse ärakaotamiseks ka era asutustes.

Rüütlid ainult tunniks.

Wiinist, 6. mail. Raditshi partei keskkomitee Sagrebis wõttis saadikute osawõtul põhjalikult Raditshi teadaande wastu, mida ta tegi Skopshtsinis, et tema lõpulikult lahti ütleb Moskwa talupoegade Internatsionaali ühendusest.

Sõjakäik Kominterni wastu ja Bulgaaria sündmused.

Zankow kaotab pinna jalge alt.

Pariisist, 7. mail. Bulgaaria pääminister Zankow tunnistas „Echo de Paris“ sõnumisaatjale, et seisukord Bulgaarias on eriliselt tõsine, juba mitu nädalat kestwa kodusõja tõttu.

„Rewolutsionäärid“, seletas tema, „keda juhatab ja sõjariistutab Komintern, muudawad kogu aeg oma taktikat“. Zankow teatas, et tema paneb wastu „punasele pääletungimisele“, kuid tema wajab selleks abi.

„Bulgaariale on tugewat sõjawäge tarwis seniks, kui tema ei ole tagasi löönud kõik Kominterni tormijookSud“.

Balkani blokk kommunistide wastu.

Wiinist, 7. mail. Bulgaaria wälisasjade minister Kalfow, kes wiibib praegu Belgradis, teatas ajakirjanikkudele, et Bulgaaria walitsus püüab kaastööle tõmmata kõik Balkani riigid wõitluseks Kominterniga.

Kalfow teatas, et tema täiesti rahul on oma kohtamise tagajärgedega Jugo-Slaawia wälisasjade ministri Nintshitshiga ja et tema jatkab oma sõitu Balkanitel. Kalfow teatas weel, et tema püüab saada kokkulepet Greekaga, et kõrwale lüüa kogu Balkani ähwardawat kommunistide tegewuse hädaohtu.

Nõukogude hädaohust ei pääse.

Pariisist, 7. mail. „Echo de Paris“, kelle sõnumisaatja toob oma jutuajamise Bulgaaria pääministri Zankowiga, teatab, et suurriigid ei tohi lubada Bulgaarias häwineda nõukogude hädaohu wastu wõitlewat tahet.

Zankowi uus prowokatsioon.

Wiinist, 7. mail. Bulgaaria walitsus saatis kõigile oma saadikutele teistes riikides järgmise hoiatuse: „Sofia plahwatuse asju uurides selgus, et mõned Kominterni saadikud on Wiinist wälja sõitnud Euroopa päälinnadesse, nagu London ja Pariis, et sääl toimida rewolutsioonilisi akte. Bulgaaria walitsus loeb omaks kohuseks oma wäljamaa saadikute kaudu hoiatada wäljamaa riike“.

Prowokaator Fridmanni seletused.

Wiinist, 7. mail. Sofia kiriku plahwatuse protsessi ajal seletas kohtualune Fridmann, et tema sai tapetud Jankowilt suure summa raha. Kust see raha saadi, seda tema ei tea. Tema arwab aga, et see raha tuli Wiinist.

Bulgaaria nõukoguliseks muutmise korral oleks kogu maa jagatud kolme ringkonda: Sofia, Warna ja Filippopoli ringkond. Fridmann teatas edasi, et tema juba ammu on lahku läinud kommunistidega taktika küsimustes ja kawatsenud Bulgaariast ära põgeneda.

Prantsuse sõjawägede lüüasaamised Marokkos.

Pariisist, 7. mail. Marokko mässulised andsid Prantsuse sõjawägedele raske löögi. Meeleheitlik prantslaste wõitlus kabiilidega kestab edasi.

Pariisist, 7. mail. Marokko sündmuste asjus teatatakse ametlikult, et põhjapoolsel wäerinnal läks kindral Kolombo sõjawägedel korda warustada toitainete ja laskemoonaga piiriäärseid poste, kes olid kabiilide poolt ümber piiratud.

Berliinist, 7. mail. Tangerist teatatakse, et Prantsuse kindral Kamebei sai kabiilide poolt raskelt lüüa, mille järele oli sunnitud taganema Tasi seisukohtadele. Prantslased kaotasid 30 inim. surnutena ja 100 haawatut.

Tööliste meeleawaldus Leningradi meremeeste auks.

Berliinist, 7. mail. 1. mail keelas ühes suuremas Saksamaa sadamas Breemenis politsei Leningradi aurulaewa „Dekabristi“ meeskonnal kaldale tulla.

Breemeni töölised, sellest keelust teada saades, tulid rongikäigu ajal sadamasse, kus seisis „Dekabrist“ ja terwitasid laewa meeskonda, käies laewa tekil.

Juhtub ka seda.

Pariisist, 7. mail. Belgradist teatatakse, et kuninga poeg Georgi, keda kinni hoitakse, olla pidanud sidet kommunistidega ja aidanud neid propogandas kuningliku walitsuse wastu.

Itaalia laewastik Bulgaarias.

Roomast, 7. mail. Itaalia kontermiinilaew ja suurtükipaat sõitsid Bulgaariasse. Nemad sõidawad Warna sadamasse. Laewad jõudsid juba Rumeenia sadamasse Konstanzi.

Magusad köned.

Pariisist, 7. mail. Sõjariistadega kauplemise konwerents kiitis ühel häälel hääks Uhisriikide saadiku ettepaneku kihwtiste gaside wäljawedamise asjus.

Poola saadik tegi ettepaneku ära keelata „bakteerilist sõda“.

Rende kauplemised.

Wiinist, 7. mail. Poola saadik Wiinis lükkab ümber kuulujutud kawatsustest nagu tahaks Poola Wäikse Entente liitu astuda.

Rumeenia walitsuse wastuwõtt.

Wiinist, 7. mail. Bukaresti jõudnud Wiini adwokat Schengot, kes Rumeenia kommunistide kaitsemise protsessile sõitis, arreteeriti Rumeenia kaitsepolitsei poolt ja kadus jäljetult.

Kõik katsed selgitada tema saatust ei annud tagajärgi. Austria walitsus otsustas asjasse segada.

Uued nafta allikad.

Bakust, 7. mail. Bibi-Eibatski raioonis hakkas puurkaew nr. 337 naftat wälja ajama. Ööpäewas annab allik 10 tuhat puuda naftat.

Teine puurkaew samas raioonis annab ööpäewas 40 tuhat puuda naftat.

Sõjariistadega kauplemise konwerents.

Pariisist, 7. mail. Genfist teatatakse, et sõjariistade kauplemise konwerentsi istangul tõstsid mõnede riikide saadikud üles küsimuse wõimalustest, et S. N. W. Liit ei ühine selle konwentsiooniga. Konwerents otsustas Wene küsimust praegu mitte arutada.

Teated Nõukogude Liidust.

Talupojad miilitsa teenistusesse.

Siseasjade rahwakommissariaat andis korralduse, et kubermangu täidesaatwate komiteede administratiiw osakonnad panekSid inspektorite, wallakohtu miilitsa ülemate abiliste ja teiste kohustuste pääle talupojad. Talupoega kutsutakse rewideerima alamate administratiiw orgaanide tööd ja juhtima küla miilitsa ning kaelakohtu miilitsa tööd.

Tööpalk oleneb tööwiljakusest.

Kuna mäetööstus Uuralis kõweneb, wõttis mäetööliste ametühisus abinõud tarwitusele, et tööliste majanduslik seisukord paraneks. Majandusorgaanidega kokkuleppides suurendakse tööpalka Uuralsoloti, Tsheljabinski ja Kisselowski kaewandustes, raudmulla trustis, Alopajewi kontsessioonis. Kaewajate tööpalka tõstetakse 30 protS.

Täiesti Ukraina keele pääle üle.

Ukraina kommunistliku partei keskkomitee täiskogu wõttis resolutsiooni wastu, milles tähendatakse, et partei ja ametühisuste aparaatide, samuti ka kogu ühiskondliku ja nõukogulise elu ukrainastamine Ukrainas on mõnede raskustega seotud ning osalt ka passiiwse wastupaneku tõttu koha pääl tööliste ja partei tegelaste poolt, mis on seletataw mõnede eelarwamistega, mida kutsus esile äge kodusõda Ukraina wasturewolutsionäärideg a.

Partei omas enamuses ei oska weel Ukraina keelt, mis ähwardab nõrgendada tema osa rahwahulkade ja nõukogu aparaadi juhtimises. Seepärast loeb partei keskkomitee täiskogu tarwiliseks kõik jõud koondada Ukraina keele õppimiseks ja partei sisemised organisatsioonid Ukraina keele pääle üle wiia.

Otsustati üle wiia partei häälekandja „Kommunist“ Ukraina keele pääle ja samuti ka kõik partei ametlikud wäljaanded. Partei ukrainastamine tuleb läbi wiia 1926 aasta jaanuariks. Rahwaharidusе kommissariaadile pannakse ette kõik keskkoolid, samuti ka osa kõrgemaid õpeasutusi Ukraina keele pääle üle wiia. Ukraina keel wiiakse ka Punase sõjawäe osadesse.

Uus raudtee 20.000 wersta pikuselt.

Teede rahwakommissariaat töötas wälja S. N. W. Liidu raudteede ehitamise plaani.

Plaan on määratud 10 aasta pääle, mille aja jooksul kawatsetakse ehitada 20.386 wersta uut raudteed.

Õpetuse aja pikendamine kõrgemates koolides.

Riigi teaduse nõukogu ja pää kutsehariduse walitsuse otsuse järele pikendatakse industriaal-tehnilistes kõrgemates koolides õpeaega kuni 4 aastani, juure arwates sellele kwalifikatsioon läbitöötamise ja kaitse tööd.

See pikendus ei käi nende üliõpilaste kohta, kes lõpetawad kõrgemad koolid 1925 õpeaastal. Niisama pikendati 4 aastani õpeaega majanduse kõrgemates koolides.

Postiühendus Poolaga.

Poola posti- ja telegraafi nõupidamisel tehtud lepingu põhjal algab 15. maist reguläärne postisaadetuste wahetamine S. N. W. Liidu ja Poolamaa wahel.

Hindade kõrgenduse eest kohtu.

Mõned kooperatiiwid müüwad kuni praeguse ajani manufaktuuri (riidekaupa) üle Moskwa nõukogu poolt kindlaks määratud hindade, milliseid ei tohi 17 protS. kõrgemale tõusta trustide suurmüügi hindadest. Silmas pidades hindade kõrgendamist, pööras Moskwa kubermangu sisekauplus prokuröri poole ettepanekuga, wastutusele wõtta nende kooperatiiwide juhatusi W. S. F. N. W. kaelakohtu seaduste kogu (kodeksi) peatükk 141 põhjal.

Lähemale hulkadele

Nõukogude, kooperatsiooni ja ametühisuste töö elawamaks muutmine — see on meie lööküsesanne. Partei juhtimisel elustada kõiki massilisi organisatsioone linnas ja eriti maal, tõmmata uusi kihte sotsialistlikule ülesehitusele — selles seisawad meie tähtsamad lähemad ülesanded, nagu seda hiljuti lõppenud partei konwerents tähendas.

Selle küsimuse lahendamises tuleb palju teha ametühisustel, kui laiematel töölliste organisatsioonidel.

Sotsialistlikkude Nõukogude Wabariikide Liidu järjekindel majanduslik edenemine ja ühenduses sellega töölisteklassi ainelise seisukorra paranemine panewad juba kindla aluse ametühisusliku töö elawamaks muutmisele.

Üldliiduline VI ametühisuste kongress wõttis seda arwesse, seades hüüdsõna üles: lahendada ametühisuslikke organisatsioone ülewalt alla ametühisuste liikmete hulkadeni.

Alles neil päewil oma töö lõpetanud üldliiduline ametühisuste keskнõukogu täiskogu koosolek wõttis arwesse kongressist möödunud aja wältel saadud kogemused ning wõttis wastu terwe rea paktilisi otsusi, warem wastuwõetud hüüdsõna elluwiimiseks.

Weel lähemale hulkadele — see on täiskogul organiseerimisküsimuse alal wastuwõetud otsuste üldine sisu.

Sellest seisukohast tuleb waadata ka otsust, et mitte hiljem kui 1. juuliks tuleb igal pool indiwiduaalsele liikmemaksu sissenõudmisele asuda. Kuigi see otsus ammugi juba wastu on wõetud, ei ole seda paljudes kohtades weel ellu wiidud. Endiselt wõetakse palgamaksmise juures ametühisuse liikmemaksud maha ning liige ei tea sagedasti isegi, milleks need mahawõtmised. Wiimase otsusega tahetakse kaotada ka see wäärnähtus.

Sideme kõwendamise eesmärgil ametühisuse liikmetega, kinnitas täiskogu presiidiumi otsuse, mille põhjal suuremates ettewõtetes, kus töötawad üle tuhanda töölise, wälja tulewad eraldada jaoskondade wolinikud.

Muidugi ei täida need wolinikud saadikute kohustusi. Umberpöördult — kogu oma töö lähendamine laiematele hulkadele on ametühisuste keskнõukogu tähtsam ülesanne, seda peawad teostama kõik ametühisuste organisatsioonide algrakukesed, mille kohta wastuwõetud resolutsioonis muu hulgas järgmist on öeldud:

... „wabriku-tehaste komiteede töö edu tuleb mõõta selle järele, kuiwõrd kindel on ta side laiemate töörahwa hulkadega“...

Täiskogu otsustas weel, et ametühisustest wäljaheitmise suhtes tuleb õige ettewaatlik olla. Igasugust kuritarwidust sellel alal tuleb täiesti hukka mõista. On juhtumisi olnud, kus mõned ametühisuse bürokraadid liiget ainult seepärast ametühisusest wälja on heitnud, et see wabriku-tehase komiteed arwustas.

Samuti tuleb ühiuste rahaasjanduse ümber terwet ühiskondlust luua. Täiskogu nõudis, et ühisuse raharaiskajaid halastamatalt karistatakse. Raharaiskajaid tuleb wiibimata ametühisusest wälja heita ning kohtu kätte anda.

Partei ja ametühisusliku liikumise juhtiw keskkoht on oma mõjuwa sõna ütelnud. Nüüd on wabriku-tehase komiteede ülesanne nende otsuste elluwiimine kohtadel, et teostada hüüdsõna — lähemale hulkadele.

Endiste wrangellaste Odessasse jõudmine.

7. mail jõudsid Odessasse Warna koonduslaagrist endised wrangellased: alampolkownik Samjatin, rotmister Samurow, lipnikud Wassiljew ja Bratshew ning ametnik Miroschnikow.

Nemad seletawad, et 1923 aasta juulikuu ülesastumise ajal Bulgaarias saatis Bulgaaria walitsus ülesastumise mahasurumiseks Dooni wrangellaste korpuse ja ohwitserkonna wälja. Kui osa wrangellasi tõrkus Bulgaaria talupoegade ja tööliste wastu wälja astumast ja mõned koguni nende poole üle läksid, siis hakkasid walgekaardlased neid hirmasti piinama ja määndasid Warna koonduslaagris 1.600 inimest.

Ringkirjaliselt.

W. L. K. N. Ü. Eesti sektsioonidele ja asunduste ringidele „Säde“ hoogtöö kohta.

Järjekindla kaswatustöö tegemiseks talurahwa noorsoo hulkades, on noorsoo ajakiri üheks tähtsamaks abinõuks ainult sel korral, kui ta laiade noorte hulkadesse suudab tungida isegi kõige pimedamatesse nurkadesse. Ainult siis, kui ta neis huwi suudab äratada, andes neile juhatusi ja teadmisi ning wastusi küsimuste pääle, mis üles seab igapäewane edasitormaw elu. Sarnaseks ajakirjaks peab Eesti asunduste komnoorsoolastele „Säde“ olema.

Silmas pidades, et „Säde“ seni wähesel arwul (umbes 20 protsent.) maale talupoegade noorte hulka läheb ning side maaga weel nõrgal alusel seisab (puudub maaringide kaastöö jne.), otsustas W. L. K. N. Ü. keskkomitee Eesti sektsioonide keskbüroo alustada maikuust pikaajalist süstemaatlikku hoogtööd „Säde“ laialilaotamises, maanoortele lähendamises.

Kõigil W. L. K. N. Ü. Eesti sektsioonide asunduste ringidel on tarwis „Säde“ küsimus oma töös esimesele plaanile seada. Tuleb korraldada ringide koosolekuid, kus arutada noorsoo ajakirja tähtsust, tõsta tellijate arwu, eraldada ringide kirjasaatjaid, kes otsekohestes sidemetes „Säde“ toimetusega töötaks.

Meie ei sea wõimatuid ülesandeid omale ette, waid sarnaseid, mida meie tõesti läbi suudame wiia. Uksikutel kubermangudel tuleks tellijate arwu järgmiselt tõsta:

Leningradi kub. ühes linnaga	300	eksp.
Siber	150	„
Pihkwa kub.	50	„
Nowgorodi kub.	40	„
Põhja-Düüna kub. . . .	20	„
Tweri kub.	15	„
Brjanski kub.	10	„
Witebski kub.	10	„
Ufa kub.	10	„
Krimm	20	„
Kaukaasia	50	„
Moskwa	30	„

W. L. K. N. Ü. keskkomitee Eesti sektsioonide keskbüroo.

Eestlased S. N. W. Liidus.

Eesti töörahwas mälestab oma juhti.

Meie soow, et peagi kaoks demokraatlik Eesti.

3. mail korraldas Oudowa Eesti haridusmaja sm. W. Kingissepa mälestusõhtul kontsert-miitingu.

Kõnega sm. Wiktori elust, tema tööst ja tähtsusest esines sm. Miisna. Pääle selle esinesid laulu- ja muusikaring toodangutega.

Koosolek wõttis järgmise resolutsiooni wastu:

— Ära kuulates aruannet sm. W. Kingissepa töö ja püüete üle ütleme meie, Oudowa linna ja ümbruskonna eestlased:

Kodanlus tappis küll Eesti töölisteklassi juhi, kuid sellega ei tapnud ta Eesti töölisteklassi liikumist ega ka W. Kingissepa tööd.

Meie wiimane soow on, et kaoks Eestist peagi demokraatlik kord, nagu seda ütles Wiktor surres enda timukatele näkku.

Elagu töörahwa ühine wäerind!

Elagu nõukogude Eesti!

Elagu III Internatsionaal!

Maamees.

Austame juhi ja teiste langenute mälestust.

Waatamata ilusast kewade õhtust, mis kõiki pääle pika talwe loodusesse meelitab, mille poolest meie maipühad, iseäranis tänawu kaunid olid, — ei lasknud Pihkwa Eesti töörahwas unustusesse ühte tähtsamat, — sm. Wiktori mälestusõhtut ja kogus rohkel arwul kokku, kelle hulgas oli ka neid, keda muil kordadel näha ei olnud.

Pikema kõnega esines sm. Arikese, kes seisatas töörahwa üksikute wõitluse momentide juures, tuues Eesti töörahwa wahwama juhi sm. Wiktori teenusi, kui suremata mõistet, et lõpulik wõit timukate üle ei ole kaugel, — esile.

Paljastades päid tõusewad koosolijad ja ühendawad omad soowid lauliku sõnadega: „Hääd und mu armsad sõbrad“... „Tee surite wõitluses“... — mida klubi laulukoor täidab. Paistis, et igaüks tahtis osagi olla sarnane kui suuremeeline wõitleja sm. Wiktor.

Weel üksikud kõnelejad, — töötused, täis wõitlusiha ja siis ühine resolutsioon:

— Meie kokkutulnud Pihkwa linna töölised-eestlased, austame kangelaseliku juhi sm. Kingissepa mälestust, sama ka kõiki unustamata seltsimehi, kes langesid tööliste asja eest.

Saadame palawama terwituse wangikodades ja sunniasundustes waewlejatele tööliste asja eest seltsimeestele, sirutame käe abiandmiseks „Mopri“ kaudu ja töötame jatkata tööd kuni ei ole häwitatud wiimne töölisteklassi kurnaja Eesti pinnalt.

Maha timukate walitsus Eestis!

Elagu Eesti töörahwa diktatuur!

Elagu Kommunistlik Internatsionaal ja tema osa — Eesti kommunistlik partei!

W. Leetus.

P. S. Paar-kolm seltsimeest, keda lootsime näha sellelgi tähtsal õhtul, — ei ilmunud, wist unustasid jälle... Järeldus: sõnad ja ainult sõnad, aga tegusid ei kusagil...

W. L.

Leningrad.

Weel sagedamini sarnaseid õhtuid.

„Mopri“ õhtu.

26. aprillil korraldas E. T. ü. „Mopri“ ring walge Eesti wangimajades waewlewate poliitiliste wangide toetuseks piduõhtu.

Pidu sissetulek oli 230 rbl. 20 kop., millest kulude katteks läks 39 rbl. 86 kop., nii et puhtkasuks jäi 190 rbl. 34 kop., mis edasi saab saadetud wangistatud seltsimeestele. Soowida jääb, et sarnaseid õhtuid weel „Mopri“ ring sagedamini korraldaks, sest wajadus abi, toetuse järele on suur, meie ei wõi unustada neid seltsimehi, kes töölisklassi eest wõideldes oma wabaduse, terwise on kaotanud.

Weel sarnaseid õhtuid! X.

„Stepan Halturin“.

Puhkepäewal tuleb Haridusmajas lõuendile Sewsapkino parem pilt „Stepan Halturin“. Sewsapkino on terwe rea ilusaid kinofilme walmistanud Wenemaa ajaloost rewolutsioonilisest liikumisest. „Stepan Halturini“ wõib üheks kõige paremaks pidada selles seerias. Kunstiline wäljatöötamine ja dramaatiline ühtlus tõstab seda pilti kõrgemale isegi „Loss ja kindlusest“, mida seni kõige paremaks Sewsapkino lawastuseks peeti. Stepan Halturin, üks heledam rewolutsioonikangelane narodnikute ajaloos, kes walmistas suurt plahwatust Talwepalees. Halturini kõrwal esinewad ka teiste rewolutsionääride massiiwsed kujud, Sheljabow, Perowskaja j. t. Pilt peaks huwitama igat töörahwa liiget, kes tahab tutwuneda rewolutsiooni ajalooga.

Paptistlaste hullustus.

(Swarets-Pokrowski asundus, Oudowa kr., Leningradi kub.).

9. aprillil oli meil asunduses „suured pulmad“, millest ka paptistlased osa wõtsid. Nagu ikka moodis, sõidab peigmees oma „saajaga“ pruudi poole, nii oli ka meil lugu.

Peigmees wiidi pruudi majasse suure roosa lipuga, mille pääl oli keisririigi wapp (kahe pääga kull).

Maha kõdunenud keisri wapp! Maha kõdunenud komme!

Elagu punased pulmad!

Päältwaataja.

Tööliste elu.

Sm. Swerdlowi nimeline puuwilla wabrik.

Järk-järgult kaswab Leningradi töästus, awades 1917—1919 a. seisma jäänud wabrikute ning tehaste sulutud uksi, andes tööd tuhandetele töölistele, tõstes rahwamajandust. Awati ka sm. Swerdlowi nimeline puuwilla wabrik mõne saja töölisega, warsi kaswab aga tööliste arw üle 1000, sest wabrik hakkab kahe wahetusega töötama.

Wabrikus töötab mõnikõmmend eestlast, kes pärit enamjaolt praegusest timukate Eestist, eriti Narwast, kus praegu nagu teada, tekstiiltööstus surnud punktil seisab ning walgest terrorist järele jäänud töölised mitte neerutõbest, waid timukraatia rõhuwusest, näljast ja wiletsast elust kollatawad. Suurem osa sm. Swerdlowi nimelises wabrikus töötawatest eestlastest on osa wõtnud kurnawate ikke mahaheitmise sõjast, tulles wälja wõitjatena.

Seltsimehed! Ühiselt lõime wabriku uksed lahti — ühiselt töötame töowiljakuse, — ühiselt peame looma endale tee füüsilise ning kultuur-harigusliku arenemise sihis, seks on tarwis organiseeritult lähem side luua tööliste klubi, eriti, Eesti Haridusmaja ja teiste töölisorganisatsioonidega. Esimeses järjekorras koondume Eesti töörahwa häälekandja „Edasi“ ümber, kes eriti walgustab eestlaste elu N. W. L. — ent siis tuleme ka siin wõitjatena wälja.

„Hugo“.

Leningradi teated.

Nõudmine tööjõu järele.

Wiimastel päewadel tõusis nõudmine keemiatööstuse tööliste järele, samuti ka maa- ja metsatööliste järele. Iga päew saadab wahetalituse kontor kuni 200 töötatöölist tööle. Suur nõudmine maa- ja metsatööliste järele on ka prowintsis.

Abi koolidele.

Rahwahariduse kommissariaat määras erilise jookswa kap taali 500—750 tuhat rubla laenu andmiseks rahwahariduse osakondadele õpeabinõude ostmiseks külakoolidele.

Raadio.

Rahwapidu seisab õige lähedal. Hoogtöö selle ettewalmistuses liigub wahetpidamata edasi, korraldatakse, organiseeritakse, arutatakse põlewamaid ja tärgeid küsimusi, et rahwapidu organiseeritult, hästi ettewalmistatult eest leida, mis suuteline kultuuri ja kunsti arendamisele talurahwa hulkades.

Rahwapidul ei ole üksi ainult kultuurline, waid sügaw poliitiline tähtsus. Selle kaudu wiime ellu osa põhimõttest „filmad küla poole.“ Rahwapidul waatawad talupojad kuiwõrd oleme tõusnud ja kaswanud wastawalt uue ühiskondliku korra ning sihtidega. Iga wäiksem kui uus awaldus, looming wajutab jäädawalt oma sügawad jäljed maarahwa hingesse, millisest ojakesest edaspidi kujunewad jõed, järwed ja kohutaw möllaw ookean, mis murrab tõkked, et edasi rutata wabanewas uues kultuurlises ilmas.

Rahwapidu organiseerimise majanduse allika otstarbel tehti mõnda aega tagasi energiliselt tööd ülelinnalise pidu organiseerimiseks, et luua majanduslikku aluspõhja rahwapidu kulude katmiseks.

Sarnane õhtu esineb laupäewal 9. mail täies ulatuses Harmajas, kus kõik Leningradi ajutused — laulukoorid ühise sega- ja meeskoorina esinewad. Siin wõime näha, kuipalju on meie laulukoorid wiimastel aegadel edusamme teinud. Ei ole kahtlust, et laulukoor oma wäärilise nime õigustab, ja eeskujuks saab olema lähenewal rahwapidul.

Pääle selle esinewad wäljastpoolt kutsutud muusikalised jõud, paremate palade publikumile pakkumiseks ning Harmaja näitering loominguga jne. Kõigekülgselt arwestades annab laupäewane pidu põhjust arwata selle sisurikkusest edukaks kordamineku. Iga tööline, teenija, kes paremat soowib näha rahwuswähemuste edusaawutuste alal, ilmugu laupäewal waatama.

Tähendatud õhtul näeme, kuidas tuleme wastu organiseeritawale rahwapidule, kes on sest huwitatud ning kes eemale hoiab. Lootes alles laialise osawõtjate pääle, hüüan kajastades jällenägemiseni kõigile — laupäewal kohtame uuesti! Lexi.

Esimene üleoblastiline „Edasi“ linna- ja maakirjasaatjate nõupidamine.

Talupoja kirjasaatja ja põllumajanduse jaluleseadmine.

Aruandjana esineb sm. Kirik. Meie riigis 140 miljonist elanikkudest on 80 protsent. talupoegasid ja seepärast on meie majandusliku elu ülesehituse töös eriline tähtsus põllumajanduse arendamise küsimusel, sest meie töostuse tõus käib põllumajanduse arenemisega täiesti käsikäes ja oleneb wiimasest.

Eestkätt tuleb tõsta wäikemaa pidaja seisukorda. Suurmaapidamisi on wähe ja praegu ei ole nende tähtsus kuigi suur.

Side linna ja maa wahel.

Praeguseks ülesandeks on kõwendada majanduslikku sidet linna ja maa wahel, tihe kokkuköla luua wabrikutööstuse ja põllamajanduslikku walmistuse wahel.

Tuleb tõsta talupoja majanduse wiljakust, üleminnes intensiiwsemate maaharimise wiisidele. Selle läbiwiimiseks tuleb leida wastawaid teesid.

Majanduslikku sideme kõwendamisel küla ja linna wahel on üpris suur poliitiline tähtsus. Kui waadata meie kongresse, nõupidamisi, siis näeme, et siin käib igalpool punase joonena läbi talupoja majapidamise tõstmise küsimus.

Maakirjasaatjad on osa küla aktiiwist. Seepärast tuleb neil tundma õppida küla olukorda, sellejärele wõime ettenäha, kuidas seda arendada.

Kuidas on olukord külas.

Küla jaguneb sotsiaalselt mitmesugustesse rühmadesse. On kehwikuid, keskmikuid ja kulakuid.

Pääle rewolutsiooni kuni 1922 a., s. o. enne umpi, kaswasid keskmikud pääasjalikult kahe äärmise kihi — kehwikute ja kulakute arwel.

Pärast umpi — pääletungimine keskmikkude pääle mõlemilt poolt. Uleminekuga kaubamajapidamisele tulewad waremalt ettetoodud wahekorrad uuesti esile.

Kõige rohkem on meil keskmisi talupoegasid. Põhja-Lääne oblastis on rõhuwas enamuses majapidamised 1—2 tiinulise külwipinnaga. Ilma külwipinnata — majanduste arw, mis enne sõda 24 protsent. wälja tegi, on nüüd märksa wähenenud.

Rewolutsiooni poolt esile toodud tajandamise protsess meie oblastis läks üheltpoolt edasi ka pääle umpi, teiseltpoolt tuleb aga esile wahekordade terawnemine kulakute ja kehwikute wahel.

Alaline tõus.

Üldiselt on meie põllumajanduses suuremat tõusu märgata. Seda wõime otsustada põllusaagi, külwipinna, loomade arwu, talupoja majanduse, ostujõulikkuse suurenemise, tehniliste taimede kaswatamise ja rea teiste nähtuste järele.

Külwipinnas ‚alates 1922 a. on märgata järjekindlat tõusu. 1924 a. oleme niikaugele jõudnud, et külwipind tegi wälja 88 protsent. ennesõjaaegsest, ükskõikses raioonides on külwipind sõjaeelse normi isegi ülelõõnud. Möödunud aastal oli Põhja-Lääne oblastis külwipinna suurus ka juba 97 protsent. ennesõjaaegsest.

Kaswab ka külwipind tehniliste taimede all, nagu lina, suhkrupeedid, puuwill jne., mida tarwis läheb töostusele. Waadeldes 1924 a. puuwilla külwipinda, on see ühe aasta jooksul suurenenud poolteist korda, lina külwipind on tõusnud — 25 protsent., suhkrupeetide all — 48 protsent.

Ka põllusaagis on tõus.

1921 a. oli põllusaak wäike. Siitsaadik on tõusnud ja 1924 a. tegi wälja Põhja-Lääne oblastis ennesõjaaegsest — 95 protsent. Niisama on tõusnud karjakaswatus. Põhja-Lääne oblastist näeme, et praegune loomade arw teeb wälja ennesõjaaegsest 106 protsent.

Talupoegade kultuursus kaswab.

Kaswab ka talupoegade aktiiwsus, mida kinnitab osawõtt kooperatiiwidest, niisama ka nõukogude töost. Kui wõtame kooperatiiwide arwu Leningradi kubermangus, siis näeme, et 1923 a. oli neid 185 ja 1924 a. — 488. Kolme aasta jooksul on Trotski ja Leningradi kreisides 100 piimaühisust juure tulnud.

Terwed külad on kolmewäljalise süsteemi päält üle läinud mitmewälja süsteemi pääle. Suureneb nõudmine traktorite järele. Nõudmisi on sissetulnud 12.000 traktori pääle. Põllutöökommissariaat jõuab täita aga nõudmist 3500 traktori järele.

Walitsuse abi talupoegadele.

Walitsus aitab kõigiti kaasa talupoja majanduse järjekorda tõsta.

Riiklik põllutöö ladu warustab ülemaalises ulatuses põllutööriistadega talupoegi, kooperatiiwisid ja kollektiiwseid majapidamisi, andes põllutööriistu järelmaksu pääle 1—3 aastani.

Põua all kannatanud raioonid ja kehwikud talupojad warustatakse seemnewiljaga riikliku seemnewilja tagawarast.

Põllupank wõimaldab laenu kohaliste põllumajanduslikkude krediitühisuste kaudu eestkätt kehwikutele ja kollektiiwsetele majapidamistele.

Walitsus toetab maapidamise wormisid, mis lähendawad meid kollektiiwsele maapidamisele.

On korraldatud agronoomiline abi talupoegadele. Loodud on agronoomiliste jaoskondade wõrk, mille laiendamine muidugi riigi rahalisest seisukorrast oleneb.

Põllumajanduslikku maksu summat wähendati 475 miljoni rubla päält 335 miljoni rubla pääle.

On weelgi kawatsus wähendada 300 miljoni rubla pääle. Ühistegewuse ülesandeks, mida walitsus kõigiti toetab, jääb meil koondada talupoegi kui kaubawalmistajaid, tõmmata talupoegi ühisele maaharimisele, masinate kasutamisele, maaparandamisele jne.

Kirjasaatja ülesanded.

Kirjasaatja ülesanne on aidata kaasa ellu wiia külas walitsuse korraldused, kergendused ja eesõigused, mida walitsus kehwematele talupoegade kihtidele wõimaldab. Kirjasaatja ülesanne on takistada kulakute pugemist nõukogudesse ja kooperatiiwidesse ja halwata nende mõju küla elus. Maksuwõtmises paljastagu ta wäärnähtuseid ja wõtku osa maksukõsimuse lahendamisest kohtadel.

Põllumajanduse propaganda teostamises on kirjasaatja agronoomi abi, õhutades talupoegi uute maapidamiste ja põlluharimise wiiside tarwitamisele wõtmisele. Ühistegewuse alal propagandeerigu kirjasaatja tulu, mida toob kooperatsioon, selgitades neid ühistegewuse wormisid, mis talupojale arusaadawad. Aidaku kaasa talujulaste organiseerimisele.

Kõige selle juure tuleb luua kindel side ja kaastöö kohalise parteiorganisatsiooniga.

Läbirääkimised.

— Kehwikutel on raske osa wõtta kooperatiiwidest. Kohalised instruktorid tihtipääle ei pööra tähelpann nende tõmbamiseks kooperatiiwidesse.

— Küla kehwikutele waja enam wastu tulla põllutöö inwentaari muretsemiseks.

— Kulaku küsimus wajab täpsemat selgitust. Kulakuks nimetame seda, kes oma käekäiku tõstab teiste arwel.

— „Edasi“ peab seadma põllumajanduse kooperatsiooni küsimuse üheks oma pääülesandeks.

— On tarwis küsimusi praktiliselt käsitada. „Edasi“ weergudel waja näidata, kui palju just toob kasu traktor, kunstwäetise tarwitamine jne. Wenelaste poolt waadetakse Eesti talupoja pääle tihti wõõriti, kui kulaku pääle. Tarwis „Edasis“ selgitada, et iga jõukas talupoeg pole mitte kulak.

— Paljud nõukogumõisad tõeliselt ei suutnud oma ülesandeid täita ja olid kokku warisemas. Waja rohkem tähelpanu pöörata nende pääle. Tarwis küla proletariaadi kihist ühenduse teel luua riigi abil artelle ja luua eeskujulikud artellid, mis elawaks kihutuseks oleksid ühismajapidamise propagandeerimisel. Põllumajanduse laenu protsendid on kõrged. Laenu wõetakse tihti selleks, et loodetakse tagasimaksmisest kuidagi kõrwale põigelda.

Sm. Kiriku lõpusõna.

Kulaku mõtte walesti arusaamise wastu teewad selgitustööd parteiorganisatsioonid kohtadel ja ühtlasi ka meie ajakirjandus.

Maksuwõtmise kohta on kohased seadused olemas, millisid alati õigel ajal awaldatakse. Nende järele wõime walwata, et kohtadel kuritarwidusi ette ei tuleks.

Laenu protsendi kõrgus oleneb paljudest põhjustest, nagu wabade kapitaalide puudus laenu andmiseks, wähene osawõtt krediitühisustest, suurtest organisatsioonilistest kuludest, mis wähendamist nõuawad jne.

Agronoomilise abi suurendamine oleneb meie riigi rahalise seisukorra paranemisest ja talurahwa enese toetusest ja algatusest.

Kogu meie küla töö keerleb põhiküsimuse ümber: kindlustada sidet talupoja ja töölise wahel. Laialipillatud wäikemajapidamist tuleb tõmmata järk-järgult ühistegewuse kaudu ühisele saaduste realiseerimisele ja suurpõllupidamisele, populäriseerida neid wormisid, mis lihtsad ja otsekohest tulu wõimaldawad talupoegadele.

Kirjasaatja töötagu kindlas ühenduses parteiga, nõukogu ja agronoomiga ja aidaku jõudumööda ellu wiia need ülesanded, mida partei ja nõukogwalitsus üldises ulatuses teostab.

Resolutsioon.

1. Maakirjasaatja ülesandeks on tegelikult osa wõtta sellest ülesehitustöst, mida nõukogude walitsus edukalt ja tagajärjerikkalt rea aastate wältel teostab, kaasa aidates ellu wiia need abinõud ja korraldused, mis sihitud talupoja majanduse kindlustamisele, uute põllutööwiiside tarwitusele wõtmisele, ühistegewuse ja talurahwa isetegewuse arendamisele, propagandeerides neid wõtteid, mis lihtsad ja arusaadawad asunikkude laialistele hulkadele.

2. Maakirjasaatja peab: a) teostama põllumajanduslikku propagandat oma ümbruskonna talurahwa hulgas, tegutsedes tihedas kokkuköla kohalise partei nõukogulise asutusega ja agronoomiga, talitades nende näpunäidete järele, walgustades maa eluolu küsimusi kohalise seinalehe, kui ka „Edasi“ weergude; b) tegelikult osa wõtma põllumajanduslikku ringi töost, punase nurga lugemistoa juures, olles algataja sääl, kus ring puudub; d) hoolsalt järele walwama, et kõik need kergendused ja eesõigused, mida riik kehwikutele wõimaldab matsu maksmises, seemnewilja, laenu saamises, inwentaari muretsemises — õiglaselt ja otstarbekohaselt ellu saaksid wiidud, paljastades ajalehe weergudel kõiki ettetulewaid wäärnähtusi ja kuritarwitusi; e) kaasa aitama palgatööliste organiseerimisele maa- ja metsatööliste ühisusse, walgustama ajalehe weergudel nende elulisi küsimusi, tuues päewawalgele sulaste kurnamist ja tööseaduste murdmist ütsikute peremeeste kui ka nõukogude mõisa walitsejate poolt; g) kaasa aitama ja kõigiti õhutama talupoegi kooperatiiwide organiseerimisele sääl, kus selleks küllalt soodsad eeltingimused olemas, paljastades kooperatiiwide tegewuses ettetulewaid wäärnähtusi ja takistades neid kulakute mõju alla sattumast; h) perioodiliselt „Põllumehe“ weergudel walgustama asunduse edusaawutusi põllumajanduses ja puudusi, millised kõrwaldamist nõuawad.

Talupoja kirjasaatja ja nõukogude ülesehituse töö.

Aruandjana esineb sm. Sisask.

Talupojad on reaalsed inimesed ning waatawad nõukogude walitsuse pääle selle järele, kas nõukogude aparaat on nendele kasulik, on ta korras, ja kui ei, siis otsustawad nad oma ümbruskonna silmaringi järele kogu meie walitsuse tegewust ja tööd.

Kirjasaatja ülesanne on siin ära näidata ja kaasa aidata talumehele selgitada, et nõukogude aparaat on talumehe enese aparaat, enese walitsus.

Kuidas nüüd maakirjasaatjad kaasa aitawad nõukogude walitsuse seaduste teostamisele ja wäljatöötamisele. Kirjasaatjad arutawad ennem ajalehtedes üht kui teist küsimust, näitawad kuidas need küsimused wastu peegeldawad kohapääl ning arutihti kõrgemad walitsuse asutused wõtawad need näpunäited arwele dekreedi kokkuseadmisel.

Kuidas neid seadusi elustatakse? Lenin tähendas kord, et waremalt kandsid meie dekreedid agitatsioonilist iseloomu. See oli tarwilik sel ajajärgul. Kuid praegu kirjasaatjad peawad meeles pidama ning waatama, kuidas nõukogude walitsuse dekreedid elus teostamist leiawad ja kas nad wastawad töörahwa nõuetele.

Üks tähtsamatest osadest ajalehes on juriidiline abi. See osakond tõmbab oma ümber talupoegade tähelpanu ja huwituse. Näituseks ajaleht „Bednota's“ wastati ühes kuus 2200 küsimuse pääle. Selleks kulus ära üle 400 õigusteadlase. Niimoodi näeme, et ajalehe juriinilise osakonna kaudu tungib nõukogude seadusandliktus ka kõige kaugematesse maanurkadesse.

„Edasis“ on juriidiline osakond alles wäikene. Laiendada tööd meie ei saa sel kombel kui Wene lehed, sest meil töötab kõigest üks õigusteadlane. Arutihti pöörame ka teiste Wene õigusteadlaste poole. Kuid ka meie ajalehe juriidiline osakond on huwitust äratanud talupoegade keskel. Seda näitawad meile see hulk küsimusi, mis igapäew sisse tuleb.

Maakirjasaatja päämised ülesanded nõukogulises ülesehituses.

Mis selleks teha, et küla nõukogude aparaati nii korraldada, et see aparaat wiiks täpselt läbi kõik wäljaantud seadused, et see aparaat oleks osa talurahwa hulkadest.

Esimene teie ülesanne on see, et nõukogude aparaadist wõtaksid osa laialised talurahwa hulgad. Kirjasaatjal tuleb silmas pidada, keda walitakse, kes oleks suutelised läbi wiima nõukogude walitsuse korraldusi jne. Samuti tuleb tähele panna, kas siin esile ei tule kulakute sepitsusi, salaplaane jne.

Kirjasaatja kohus on kõiki päewawalgele tuua, sest kohapäälsest nõukogude aparaadist oleneb ära, kas talurahwa kultuuraline tasapind tõuseb wõi langeb. Sellest oleneb ära ka kooperatsioon ja põllumajandus üldiselt. Kohalikud nõukogude aparaadi esitajad peawad püüdma kaswawat talupoegade aktiiwsust juhtida nõukogude aparaadi kaudu ülesehitawale tööle kaasaitajaks. Tihtipääle tulewad ette sarnased, nähtused, kus nõukogude asutustesse on sisse pugenud samogonni joojad, altkäemaksu wõtjad. Talumehed nähes seda lugu, muutuwad waenuliseks ning hindawad nende isikute järele kogu Nõukogu walitsuse tegewust. Teie wõib olla mäletate weel „Dõmowka“ lugu, kes astus sääl pimedas nurgas wälja kuritegewuse paljastamiseks? Ainult üks kirjasaatja, kes maksis selle julguse eest oma eluga. Kuid see mädamülgas sai päewawalgele toodud. Kui igalpool kirjasaatjad nii wälja astuksid, siis kaoksid warsti meie küladest, meie nõukogude asutustest igasugused kelmid ja õnnekütid.

Tähtsamaks küsimuseks on praegu talupoegade kihtide esinemise küsimus. Talupoegade jõukus kaswab põllumajanduse tõusu tagajärjel. Kaswawad wälja üheltpoolt kulakud, teiseltpoolt kehwikud. Praegu näeme wahekordade terawnemist nende mõlemate kihtide wahel. Kirjasaatjate ülesanne on siin koondada nõukogude asutuste ümber kehwikuid ja kesktalupoegi. Kulakud unistawad, millal nemad saawad nõukogu aparaadi oma kätte. Kirjasaatja peab wõitlema selle wastu, kaasa aitama paljasjalgsete organiseerimisele, toetamisele.

Edasi on küsimus, wõidelda palgatöö kurnamise wiiside wastu külas. Palgatöö tarwitamine peab sündima Nõukogude walitsuse töökaitse seaduste põhjal. Selle iseloomustuseks sm. Sisask toob ette terwe rea näitusi.

Sm. Lenin kriipsutas 1918 a. alla, et kirjasaatjad peawad olema tegeliku elu peegeldajad ja äranäitajad, kuidas tööline ja talupoeg omas igapäewases elus loob midagi uut ja kuiwõrra seda elu korraldada ja paremini sissesseada kommunistlikule korrale üleminekuks.

Läbirääkimistes

wäljaastuwad seltsimehed tähendawad:

— Kui küla sotsialiseerida tahame, siis on tarwis, et kirjasaatjad seda küsimust rohkem walgustaks ajalehe weergudel. Pal-

judes kohtades peremees prassib, kuna perekonna liikmeid kurnatakse. Kirjasaatja peab siin armutalt paljastama üht kui teist wäärnähtust.

— Tuleks koondada õigusteadlasi „Edasi“ ümber. Ka kirjasaatjad peaksid kohtadel wäikesed „juristid“ olema ning aitama lahendada küsimusi“, mis ühenduses nõukogude walitsuse korraldusega, alatihti maainimestele arusaadawad ei ole.

— „Edasi“ juriidilises osakonnas pole tarwis wastata ja ruumi anda lihtsatele küsimustele. Ainult üldiseid, enam keerulisemaid küsimusi tuleb walgustada.

— Ajaleht on organisaator ja kirjasaatja kohus on aidata sulaseid organiseerida ametühisuste ja teiste organisatsioonide ümber.

— Seinalehes peame käsitama küsimusi laste tööjõu kurnamise suhtes. Paljudes kohtades wanemad panewad lastele tööd pääle ja ei lase neid noorte ühingu koosolekule. Peame korraldama näitlikke kohtuid perekonna wanade eluawalduste kohta.

— Kohapääl tuleb kõik wäljaantud seadused wastawalt olude nõuete kohaselt ümbertöötada. Juriidilist osakonda tarwitawad seni ainult kulakud. Kehwik pöörab harwa ajalehe poole. Tarwis nii korraldada, et kehwik kohtade pääl pööraks lugemistoa poole õienduste saamiseks. Kehwikute wastastiku abiandmise komiteed tulewad tugewamaks teha. Ajalehe kirjasaatjad peawad selleks kaasa aitama. „Edasil“ tuleb seda küsimust rohkem walgustada.

Paljudes kohtades puuduwad juriidilise abiandmise bürood. Neid tuleb luua, sest juriidiline abi on määratud laialiste talurahwa hulkade jaoks Nõukogude Wenemaal.

Lõpusõnas

tähendab sm. Sisask:

Kõige rohkem puudutati siin juriidilist osakonda, see on ka loomulik, sest see on praktiline küsimus.

Juristidest on meil suur puudus. Kohtade pääl wõidakse juriidilise abiandmise juures weel rohkem eksida kui „Edasis“, kus enam teadlikumad jõud on. Seltsimehed kohtadel peaksid wäärnähtustes otsekohe pöörama kohalikkude wõimude poole, kus neid ära lahendatakse.

Ettekande kohta wõetakse wastu

resolutsioon:

1. Külakirjasaatja ülesandeks on, olles üheks aktiiwsemaks osaks talupoegade kihis, kõige aktiiwsemalt osa wõtta nõukogulisest ülesehituse tööst, tõmmates sellesse töösse laialisi talupoegade hulkasid, eestkätt kehwikuid ja keskmikuid.

2. Külakirjasaatja waatab hoolega selle järele, kas nõukoguwalitsuse seadused koha pääl wastawalt ellu wiiakse, kas nendel seadustel ei ole puuduseid, mis on takistuseks talupoja majapidamise tõstmises ja millised halwawalt mõjuwad töölis-talupoegade liidu kindlustamise pääle.

3. Külakirjasaatja ülesandeks on päewawalgele tuua kõik nõukoguaparaadi ja teiste organisatsioonide puudused ja wead, halastamatalt paljastades seaduse rikkumisi, korratusi ja bürokratismi.

4. Külakirjasaatja kohus on paljastada kulakute sepitsusi, takistada nende tungimist nõukogude ja teistesse orgaanidesse. Samal ajal peab kaasa aitama maatööliste, kehwikute ja kesktalupoegade ühinemisele nõukoguwalitsuse ümber, peegeldades kesktalupoja meeleolu ning kindlustades sidet keskmiku ja kehwiku wahel.

5. Külakirjasaatja, kaitstes maatööliste huwisid, paljastades igasugust maatööliste warjatud kujul kurnamist, peab kaasa aitama nende ühinemisele, organiseerimisele.

6. Et paljastustel ja teistel „Edasis“ ilmunud sõnumitel tagajärg oleks, peawad kohapäälsed seltsimehed sellest teatama kõrgematele wõimudele.

7. „Edasi“ juriidilisse osakonda mahutada üldtähtsusega küsimusi, kuna wähema tähtsusega küsimustele anda kirjalikud wastused. Samuti soowitab nõupidamine, et wastused talupoegade küsimuste pääle ilmuksid enam kiiremas korras.

Kirjasaatjad Põhja-Kirjanduse wolinikkudeks kohtadel.

Wahepääl antakse erakorraliselt sõna Põhja-Kirjanduse (Севпечать) esitajale. Wiimane kõneleb sellest, kuidas ajalehte laialilaotada maal ning teatab, et selleks otstarbeks on Põhja-Kirjanduse poolt loodud eriline maa kommisjon, millel igas wallas oma osakonnad, kes sääl tellimisi wastu wõtawad ja ajalehe kättetoimetamist korraldawad. Ka igas külas on sarnased agendid olemas. Wiimased töötawad wäikese protsendi eest waewatasuna.

Edasi kõneleb Põhja-Kirjanduse esitaja, et eelpool ettetoodud asutuste kaudu püüame parandada ka ajalehtede kohaletoimetamist. Niisama on paljude ajalehtede poolt nõusolek, anda ajalehti laenu pääle, kui laialilaotamine sünnib organiseetitult. Teeb ettepaneku nõupidamisel olewatele kirjasaatjatele olla kohtadel Põhja-Kirjanduse esitajateks, mida ka nõupidamise poolt wastu wõetakse.

Kirjasaatjatele anti kohe säälsamas wälja ankeedi lehed ja wastawad tunnistused, mille põhjal neil õigus tellimisi wastu wõtta ning olla Põhja-Kirjanduse wolinikkudeks kohtade pääl.

Töölis-talupoja kirjasaatja õiguslik kaitse.

Küsimuse kohta esineb lühidalt sm. Treufeldt.

„Erilisi seadusi kirjasaatjate kaitseküsimuses ei ole. Ta seisab nõukogude walitsuse kindla kaitse all. On üksikuid määrusi, mis 1) kaitsewad kirjasaatjaid tagakiusamise eest. Iga sarnase juhtumise puhul tuleb teadaandega pöörata otsekohe lähemate kohalikkude partei organisatsioonide poole ning ühtlasi saata ärakiri „Edasi“ toimetusele, 2) wõetakse kirjasaatjad wastutusele, kui nad waleteateid saadawad.

Edasi tutwustab sm. Treufeldt koosolejaid kirjasaatjate kaardi tähtsusega, näitab, et kaart annab õiguse pöörata ühe kui teise ajutuse poole teadete, õienduste ja materjaalide saamiseks.

Selle küsimusega lõpewad siis „Edasi“ esimese üleoblastilise linna- ja maakirjasaatjate nõupidamise põhipunktid. Päewakorrale kerkiwad

jookswad küsimused.

Siin wõimaldatakse sõna sm. Muliinile informatsiooniks

noorte ajakirja „Säde“ kohta.

Enne kui käesolew nõupidamine laiali läheb, ei saa siiski puudumata jätta noorte ajakirja „Sädet“, mis on ainukene sellekohane ajakiri S. N. W. Liidus. „Säde“ ei ole weel sarnane massiline ajakiri, missugune peaks ta olema. „Sädet“ on waja maa noorte juure wiia. Selles asjas peate ka teie siin nõupidamisel olewad „Edasi“ kirjasaatjad kaasa aitama ning wäljakaswatama ja lükkama neid noori kirjanduslikke jõudusid, kes kaastööd teeksid „Sädele“. „Säde“ uus toimetus, kes kaks nummert on wälja annud, asub seisukohal, et „Sädet“ tuleb enam maa noortele wastawamaks teha, siht wõtta küla poole. Seda on püüdnud toimetus teha, wiimane, 1. mail ilmunud nummer kriipsutab seda alla. Et toimetuse seisukoht õige oli, seda näitab see waielus, mis hiljuti lõppes ja mis lisaks weel mõndagi näpunäidet andis. Seni on aga „Sädel“ kaastöölisi wäga wähe olnud. Teil „Edasi“ kirjasaatjatel, kui tagasi maale pöörate, tuleks selleks wastawalt talitada, õhutada noori, et nad koonduks „Säde“ ümber, kirjutaks omast elust ja tööst.

Weel oleks waja kui „Sädele“ saadetaks ka kohapäälsed seinalehed. Säält wõiksime leida palju sarnast, mida ärakasutada saaks.

Edasi tõstab sm. Nirk küsimuse üles moodustada

üleooblastilist tööliste ja talupoegade kirjasaatjate bürood,

mis wahete wahel kokku tuleks ning küsimusi arutaks, mis tarwilikud lahendamiseks, kuna kõikide kirjasaatjate üldist koosolekut on wäga raske kokku kutsuda.

Presiidium leidis paremaks kui büroo liikmeteks oleksid seltsimehed, kelledel paremad linna sõitmise wõimalused ja kelledel kohtadel laiem tegewusewäli. Büroo liikmed oleksid ka lähemateks keskkohtadeks, kuhu üksikutel kirjasaatjatel pöörata tuleks.

Ulestõstetud küsimus leitakse tarwilik olewat ning ettetoodud põhimõte wastawa büroo moodustamiseks.

Büroosse kuuluksid pääle Leningradi esitajate:

Leningradi kubermangust, Oudowa kreisist sm. Wink, Kingisepa — sm. Tunsker, Trotski — sm. Kasak, Luuga — sm. Kepmann, Pihkwa — sm. Harikene, Toropetsi — sm. Radik, Holmi — sm. Mõik, Welikije-Luki — sm. Tolli, Porhowi — sl Pung, Nowgorodi kub. — sm. Meos, Põhja-Düüna kub. — sm. Walge.

Selle järele nõupidamine wõtab wastu kommisjonis läbitöötatud resolutsioonid, kusjuures tööliste ja talupoegade kirjasaatjate organiseerimise wormide kohta kinnitatakse ära järgmine

resolutsioon:

1. Maa ja linna kirjasaatjate liikumine, olles järjest kaswawa töölis-talupoegade ühiskondluse wäljendajaks, on samal ajal ka selleks lisa kanaaliks, mille kaudu partei oma mõju awaldab laiemate töörahwa hulkade pääle. Töölis-talupoegade kirjasaatjate organisatsioonide ülesanded seisawad selles, et rahwahulkades sündiwate protsesside peegelduse kõrwal, tõmmata oma ridadesse ikka uusi ja uusi tööliste ja talupoegade kihtisid, muutes neid aktiiwseteks sotsialistliku korra ehitajateks ja abilisteks parteile ja nõukoguwõimule nõukogude alamaparaadi kindlustamiseks.

2. Kinnitades töölis-talupoegade kirjasaatjate ühenduse tarwidust toimetuse juures, asub nõupidamine täieliselt W. K. P. Leningradi kubermangu 21 partei konwerentsi seisukohal, et töölis-talupoegade kirjasaatjate ühendus peab olema ka territoriaalne, mis rajatud territoriaalsuse põhimõtte järele parteiliste organisatsioonide otsekohese juhtimise all (ettewõtetes — W. K. P. kollektiiwid, raioonides — W.K.P. raioonikomiteed, kreisides ja waldades — kreisi ja waldade W. K. P. komiteed). Need ühendused on side abinõudeks töölis-talupoegade kirjasaatjate, partei organisatsioonide ja ajalehtede wahel.

3. Kohtadel, kus sarnased organisatsioonid puuduwad, ei tule Eesti kirjasaatjatel erilisi oma organisatsioone luua, waid tarwiliste näpunäidete, juhtnööride ja kaitse saamiseks tuleb neil alati W. K. P. kohaliku komitee poole pöörata.

4. Kindlama sideme loomiseks maa ja linna kirjasaatjate wahel tuleb wiimastel igapidi maakirjasaatjatele abiks olla (kirjawahetus oma wahel, ühised nõupidamised, wastawa kirjanduse wäljaandmine, wastawa materjaali awaldamine ajalehes jne.).

5. Kirjasaatjate organisatsioon põhjeneb wabatahtlikkuse pääl ja siin ei wõi keegi mingisugust surwet awaldada.

6. Nõupidamine tunnistab tarwilikuks „Edasi“ maakirjasaatjate üleliidulist nõupidamist kokku kutsuda.

Rohkem küsimusi ei ole ja sm. Nirk teeb

kokkuwõtte nõupidamise tööst.

Neli päewa oleme siin koos istunud ja pole asjata istunud. Juba esimene päew oli tunne, et miskisugune töö eest wäljas oleme. Küsimuste juures ei peatanud meie sugugi pääliskaudselt, waid sõelusime need peenelt läbi.

Meil on raske töö ees. Tööwäli ei ole nii rõõsiline. Meie pörkame kokku rea raskustega, kuid kõik need oleme siin juba enamwähem läbi arutanud. Kui meie järgmine kord kokku tuleme, siis tuleme juba kokku suuremal hulgal. Ajalehtede tellimist on waja suurendada. Tulewaseks nõupidamiseks olgu see arw mitte 4000, waid juba kõige wähem 10.000.

Teie ülesanne on kaswatada ikka uusi ja uusi kaastöölisi. Meil eestlastel säältpoolt piiri kirjanduslikke jõude loota ei ole. Neid peame siin looma ning kui tarwis wõime tulewikus rewolutsiooni läbiminemisel neid jõude ka sinna saata. Meie päralt on tulewik, seepärast soowin teile kõigile kindlat ja wisat energiat eelolewate raskustega wõitlemises.

Nõupidamisel olewate seltsimeeste nimel wastab sm. Kasak, kriipsutades alla, et töö on ees ja kirjasaatjad saawad siit omandatud näpunäiteid elustama waatamata eelolewate takistuste pääle.

Selle järele mitmete organisatsioonide ja asutuste esitajad soowiwad saadikutele hääd energiat, edu ja tahtejõudu kohtade pääl töötamiseks.

Nõupidamine lõpeb Internatsionaali wägewatel helidel. Wäsitaw töö on lõppenud, suurem töö seisab ees. Saadikud walmistawad ärasõiduks. Ennem aga kuulawad nad weel ära sm. Treufeldti loengu: „Kuidas ja millest kirjutada.“

Teadaanded.

Kub. har. osak. rahw. wäh. Eesti büroo koosolek on laupäewal, 9. mail, kell 3 p. l. Osa wõtma kutsutakse pääle büroo liigete pedagoogilise kuukirja liikmeid sm. Kirik, Laine ja Schmidt.

Ilmumine kõikidel tungiwalt tarwilik.

Eesti büroo juh. G. Teiter.

Haridusmaja teaatri harjutuste järjekord.

Puhkepäewal, 10. mail.
kella ½11—½1 Häälepaneku kursus.
„ ½1—½2 Rütmika kursus.
Wast. instr.-organisaator.

Täna teaatrites:

Akadeem. riiklik ooperi ja baleti teaater
„Дальный звон“

Akadeemiline riiklik draama teaater
«Волчьи души».

Akadeemil. riiklik wäikeooperi teaater.
„Иван Козырь и Татьяна Русская“

Muusikaline komöödia
„Сиятельный парикмахер“

Teaater „Юных Зрителей“.
„Похититель огня“.

Wastutaw toimetaja: K. Treufeldt.
Wäljaandja: Eesti Kirjastuse Ühisus

Tänase lehega on hinnata kaasas põllumajanduslik lisa „Põllumees“ nr. 9 (17).

Sm. W. Kingisepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja

Laupäewal, 9. mail s. a.

Ülelinnaline laulupidu

Eeskawa:
a) ühendatud segakoor (130 in.) ja meestekoor (60 in.), cello-, laulu- ja klawerisoolo; b) näitemäng „Kaks pierrot“ E. Rostandi sõeen 1 waat.
Puhkpillide koor.
Lõpuks mängud. Algus k. 9 õht.
Hinnad 1 rbl. — 30 kop.
Sissetulek läheb maa rahwapidude läbiwiimise kuludeks.

Puhkepäewal 10. mail s. a.
Kino-päewik
„Stepan Haltnurin“
(„Степан Халтурин“)
Kuulus ilm tsarismi ajaloost.
Algus k. 1 ja 3 päewal. Hinnad 25 kop., wöör. 30 k., öpil. 20 kop.

Sm. W. Kingisepa nimeline Eesti tööliste Haridusmaja.

Esmaspäewal, 11. mail s. a. kell 8 õht.
Raisringi järjekordne istang.
Ilmuda täpselt.
Organisaator.

Dr. Grünberg Wostanije (end. Snamensk.) uul. nr. 2, 25. Oktobri prosp. nurgal, telef. 562-37 — Wastuwõte iga päew kella 9—12 h. m. a kella 4—8 õhtul; naisterahwastele eraldi. Praegusaja arstimisabinõud. **Sifilis** (914 ja t.) ja **tripper** (teraw. ja kroonilise). Suguorgaanide igakülgne arstimine.

Erihaigemaja, sisemise-, naiste-, sünnitamise-, lõike-, hamba-, kurgu-, kõrwa-, nina- ja suguhaigused. **Sifilis** (606—914), põiehaigused, **tripper.** Wastuwõtte tunnid erialadel hom. k. 9 kuni õh. k. 9 3. Juuli (end. Sadowaja) uul. nr. 42, Sennoi nurgal. Tel. 163-31 ja 163-32.

Kusnetski haigemaja Kusnetsõnõi, 7, telef. 180—52. Wastuwõtm. kõikides spetsprofessorite ja assistentide poolt kella 10 homm. kuni kella 10 õht. Alalised woodid (naistehaigused ja sünnitamine). Raskejalgsete konsult. **Unematel met.** järelwastamine ja arstimine. **Sifilis** 606 914 **tripper** teraw ja kroonil. **Suguwõimetus** mass. ja elektris., hambaarstim. ja kunstlikk hamb. Arstide kutsum. kodu.

Типография Коминтерн, Государственное изд., Екатерингофский пр. 87. — Ленинградский Гублит № 10719.

Pöllumajanduslik kroonika.

Kuidas parandada pöllumajanduslikku laenu andmist.

Jutuajamine keskpöllupanga krediitosakonna juhataja asetäitja sm. P. A. Salamatowiga.

1. oktoobrist 1924 a. kuni 1. aprillini andis keskpöllupank 64 miljoni rbl. laenuks talupoegadele. Sellest summast läks pikaajalisteks laenudeks 17 miljoni rbl. ja lühikeseajalisteks 47 miljoni rbl. Wörreldes eelmise aastaga, mil anti wälja ainult 30 miljoni rbl., on laenu andmine märksa suurenenud. Pikaajalisi laenusid antakse 3 aasta pääle, lühikeseajalisi antakse kuni 1 aastani, kuna laenu sissenõudmine sünnib pääle wiljasaagi äramüügi.

Laenuandmises on palju kergendusi läbi wiidud. Kui warem wõtsid kohalikud laenuühisused antawast laenust osamaksu maha, siis nüüd seda enam ei lubata.

On ka määrus wälja antud, et laenusaajatelt talupoegadelt wõib wõtta mitte üle 8 protj. pikaajaliste laenude päält ja mitte üle 12 protj. lühikeseajaliste laenude päält.

Et edaspidi weel rohkem kaasa aidata laenuprotsendi alandamisele, suurendab keskpöllupank kohalikkude laenuühisuste põhi- ja jookswakapitaali krediteerimist. Nõnda on wiimase kuue kuu jooksul antud põhikapitaalide suurendamiseks 3.800.000 rbl. ja jookswakapitaali jaoks 1.600.000 rbl.

Sarnase laenuühisuste kapitaalide kaswamise juures suureneb nende läbikäik, mille tagajärjel alanewad lisakulud ja wõib alandada laenude päält wõetawaid protsente.

Wõitlusele wiljarikkujatega.

Leningradi pöllumajanduslikku instituudi juure organiseeritakse kursused, kus walmistatakse ette instruktorisi, kes hakkawad wõitlust pidama wiljarikkujatega talupoja majapidamises.

Pöllutööriistade hinda alandati.

Riikliku pöllutööriistade ladu Põhja-Lääne osakond (Leningradis) alandas hindasid pöllutööriistade ja masinate pääle. Masinaid ja tööriistu müüakse sisekaubanduse kommissariaadi poolt kinnitatud hindadega ilma 12 protsendilise lisanduseta, mis on määratud kulude katmiseks.

Pääle selle alandas Põhja-Lääne pöllutöömasinate ladu Riäsani tüübilise adra hinda, mida ostawad kõige rohkem kehwemad talupojad. Siis müüakse weel järelmaksuga atrasid, mille hind on alla 12 rubla. Waremalt neid atrasid järelmaksu pääle ei antud.

Kergesti rikkeminewate saaduste wedamine.

Warsti hakatakse raudteedel wedama kergesti rikkeminewaid pöllutöö saadusi (munad, liha jne.). Suur osa nendest läheb wäljamaale. Et neid edasi toimetada wäljamaale hääs seisukorras, organiseeriwad raudteed iseäralikud kontrolljaamad, kes walwawad alaliselt selle järele, et nende saaduste wedu sünniks ilma ühegi takistuseta. Kui juhtub, et mõni wagun läheb rikki ja ta tuleb jaama rongist maha jätta, peab sellest kohe teatama raudtee walitsusele.

Kuidas wõistelda wälisturul.

Pöllumajanduslikkude kooperatiiwide keskliit teeb ettewalmistuse töösid käesolewa aasta pöllutöösaaduste wäljawedamise asjus. On wäljatöötatud iseäralised reeglid pöllumajandusliku kooperatiiwi tegewuse kohta wäljamaal. Nende reeglite järele tuleb wäljamaale saadetawad pöllutöösaadused hästi ära sorteerida, nad korralikult sisse pakkida ja omanduse poolest peawad need saadused hääd olema.

Kergesti rikkeminewate saadustega (wõi, munad jne.) kauplemist wäljamaal tuleb sarnaselt korraldada, et nad läheks kõige kiiremas korras wäljamaa tarwitaja kätte.

Kaupasid saadetakse wäljamaale ainult pääle selle, kui on wälja selgitatud nende müügi tingimused.

Wastutaw toimetaja: W. Kirik.
Wäljaandja: Eesti Kirjastuse Ühisus.

Типография Коминтерн, Екатерингфский пр. 87. — Ленинградский Гублит № 8570.

„Edasi“ pöllumajanduslik lisa.
— Ilmub kaks korda kuus. —
Teine aastakäik.

Pöllumees

Nr. 9 (17) Laupäewal, 9. mail. 1925

Kuidas asutada pöllumajanduslikku ehk krediitühisust.

Et oma majapidamist tõsta paremale järgele, peawad talupojad looma igasugusi ühendusi, nagu pöllumajanduslikud, krediitühisused, artellid jne.

Siin tõuseb kõige päält küsimus, missugust ühisust asutada. Kõige esiteks tuleb arutuse alla wõtta nende ühisuste töö, mis koha pääl juba olemas on. Wõib olla wõiks, et mitte teha üleliigseid kulusid, otsekohe ühineda olemasolewa ühisusega. Aga wõib olla, et see ühisus ei tööta nagu kord ja kohus, siis on tarwis läbi arutada küsimust, kuidas olemas-olewa ühisuse tööd tõsta ja ta wigu parandada.

Missugust ühisust organiseerida — see oleneb muidugi ära sellest, missugust majanduslikku eesmärki soowiwad ta asutajad kätte saada. Kui nad soowiwad oma töösaadusi ühiselt turule saata ja suurel arwul tarwisminewaid kaupasid osta, siis wõib selleks asutada üldine pöllumajanduslik ühisus; need ühisused wõiwad anda ka laenusid oma liikmetele. Sama tööd wõiwad teha ka krediitühisused, kuid wiimaste pääülesandeks on laenu andmine, kuna müügi ja ostu operatsioonid on teisel plaanil.

Kuid kohtades, kus on ülewalnimetatud ühisused juba olemas, wõib olla siiski tarwidus mõne eriühisuse awamise järele. Näituseks, mesinikud on huwitatud ühisest mee müügist ja inwentaari ostmisest, siis on tarwis asutada eri mesinikkude ühisus.

Sarnases seisukorras wõiwad olla ka teised talupojad ja siis kerkib ellu terwe rida ühisusi, nagu piima, aiatöö, maaparanduse, masinatarwitajate, suguloomade, wiljakuiwatuse ja palju teisi ühisusi.

Asutajad. Kui mõni rühm talupoegi on otsustanud asutada mõnda ühisust, siis peawad nad otsima ta awamiseks tarwiliku arwu liikmeid. Seadus nõuab, et pöllumajanduslikku ühisuse awamiseks on tarwis wähemalt 5 liiget, kuna krediitühisuse asutamiseks nõutakse wähemalt 50 liiget. Ühisuse liigeteks wõiwad olla kõik kodanikud, sugu pääle waatamata, 18 aasta wanadusest pääle.

Siis on tarwis laialiselt teatada sellest kõigile küla elanikkudele, nendele ära seletada ühisuse tähtsust, ülesandeid ja sihte. On soowitaw kutsuda lähemast kooperatsiooni keskkohast instruktor, kes annaks asja kohta lähemaid seletusi.

Pääle selle tuleb kokkukutsuda esimene asutamise koosolek, kus tutwustatakse põhikirjaga ja siis kutsutatakse üles liikmeks astuma. Pääle selle walitakse asutajate seast isikud, keda walitatakse põhikirja kinnitama ja ettewalmistuse töösid tegema ühisuse awamiseks.

Ühisuse tegewuse piirkond. Põhikirjas tuleb ära märkida ühisuse tegewuse piirkond. Mõnel ühisusel, näit. maaparandajate ühisusel ja pöllutöö artellil on oma tegewuse piirkond selge. Tegewuse piirkonna wäljawalik üldiste pöllumajanduslikkude ja krediitühisuste jaoks on õige tõsine asi, siis nii laialisel, kui ka kitsal tegewuse piirkonnal on omad hääd ja halwad küljed.

Laialise tegewuse piirkonna juures on ühisusel palju liikmeid ja ta läbikäik ostu, müügi ja teistel aladel on suur ja seega on lisakulud, mis kauba hinna pääle langewad, ka wäiksed.

Laialise tegewuse piirkonna juures on side nõrk kaugel elawate liikmete ja ühisuse wahel. Kaugel elutsewal liikmel on ühisusse sõitmine raske ja kulukas, teda ühisuse juhatus wähe tunneb jne.

Põhikirja registreerimine. Asutamiseks on ta wis kindla korra järele registreerida ühisuse põhikiri. Seaduse järele wõiwad asutajad ise põhikirja kokku seadida. Kuid kergem on kasutada normaal põhikirja. mida wõib kooalikkude tingimuste kohaselt ümber teha, teda täiendada ja parandada kui seda tarwis on.

Põllumajanduslik ühisus tuleb registreerida kubermangu maawalitsuses, krediitühisus — kohalikus kreisi rahanduse osakonnas. Põhikiri tuleb kinnitusele saata kolmes eksemplaaris, kus peawad olema asutajate allkirjad (krediitühiuse põhikirjale wõiwad alla kirjutada ainult kolm isikud, kes on selleks walitatud asutajate poolt).

Põhikirjad antakse sisse kirjaliku teadaande juures. Teadaandele kirjutawad weel samad isikud alla, kelle allkirjad on põhikirja pääl, kuna teadaande pääl olewad allkirjad peab õigeks tunnistama walla täidesaatew komitee.

Kui antakse registreerimiseks krediitühisuse põhikiri, siis on tarwis juure lisada ka asutajate nimekiri (mitte alla 50 isiku). Nimekirjas märgitakse üles asutaja perekonna-, ees- ja isanimi, elukoht ja amet. Nimekirjale kirjutawad wolinikud alla.

Mitte hiljem ühte kuud pääle põhikirja kättesaamise peab kubermangu maawalitsus põllumajanduliku ühisuse põhikirja ära registreerima, kui muidugi on täidetud kõik seaduse nõudmised Krediitühisuse kinnitamiseks on kindlaks määratud kahenädalaline tähtaeg. Kui on ühisus registreeritud, siis saab wolinik ühe põhikirja eksemplaari kätte, kuhu on tehtud märkus registreerimise üle.

Ühisuse liikmete esimene üldkoosolek. Pääle registreeritud põhikirja kättesaamise peab wolinik kohe esimese liikmete koosoleku kokku kutsuma. Sellel koosolekul on suur tähtsus ja seepärast tuleb temale piinlikult ette walmistada: kõik koosolekule üleswatud küsimused hoolega läbi arutada, teatada koosolekust juba warakult liikmetele, teha selgeks koosolekule ilmumise tähtsus, otsida korralik koosoleku ruum, kutsuda lähemast kooperatiiwist instruktor jne.

Esimesel koosolekul tuleb otsustada õige palju tähtsaid küsimusi. Kui otstarbekohaselt saawad need küsimused ära otsustatud, oleneb õige suurelt ära ühisuse käekäik. Peatame mõne tähtsama küsimuse juures.

Kui koosolekule ilmuwad ka teisi talupoegi, kes weel liikmeteks ei ole ja kes soowiwad ühisuse liikmeteks astuda, siis wõib neid liikmeteks wastu wõtta ja nad wõiwad siis küsimuste otsustamistest osa wõtta ühesuguselt asutajate liikmetega.

Üldkoosolek peab ära otsustama osamaksude tasumise korra, wõimaldades kehwikutele osade wiisi tasumist, kui palju osatähti wõib üks liige omandada jne.

Ühisuse rahalised summad on esialgu wäiksed. Seepärast on wäga tähtis läbi arutada, missuguseid tööalasid hakkab ühisus kõige pääle etendama, missuguseid kaupasid muretsema ja missuguseid saadusi edasimüügiks wastu wõtta, wiies seda tööd kokkukõlla teiste kooperatiiwidega, kust wõib saada raha kaubanduslikkude operatsioonide jaoks jne.

Krediitühisustel ja põllumajanduslikkudel ühisustel krediit ülesannetega on wäga tähtis laenu- ja hoiuoperatsioonide küsimus. Üldkoosolek peab ära otsustama: mille pääle anda laenu, kui suurt protsenti wõtta, kui pika aja pääle anda laenu, kui suur on laenu ülemmäär, kuidas nõuda wõlgasid sisse korratumatelt wõlgnikkudelt jne.

Hoiuoperatsioonide asjus on tarwis ära määrata hoiusummade wastuwõtmise ja wäljamaksmise tingimused.

Põllumajanduslik kroonika.

Kuidas parandada põllumajanduslikku laenu andmist.

Jutuajamine keskpõllupanga krediitosakonna juhataja asetäitja sm. P. A. Salamatowiga.

1. oktoobrist 1924 a. kuni 1. aprillini andis keskpõllupank 64 miljoni rbl. laenuks talupoegadele. Sellest summast läks pikaajalistels laenudeks 17 miljoni rbl ja lühikeseajalisteks 47 miljoni rbl. Wõrreldes eelmise aastaga, mil anti wälja ainult 30 miljoni rbl., on laenu andmine märtsa suurenenud. Pikaajalisi laenusid antakse 3 aasta pääle, lühikeseajalisi antakse kuni 1 aastani, kuna laenu sissenõudmine sünnib pääle wiljasaagi äramüügi.

Laenuandmises on palju kergendusi läbi wiidud. Kui warem wõtsid kohalikud laenuühisused antawast laenust osamakju maha, siis nüüd seda enam ei lubata.

On ka määrus wälja antud, et laenusaajatelt talupoegadelt wõib wõtta mitte üle 8 prots. pikaajaliste laenude päält ja mitte üle 12 prots. lühikeseajaliste laenude päält.

Et edaspidi weel rohkem kaasa aidata laenuprotsendi alandamisele, suurendab keskpõllupank kohalikkude laenuühisuste põhi- ja jookswakapitaali krediteerimist. Nõnda on wiimase kuue kuu jooksul antud põhikapitaalide suurendamiseks 3 800 000 rbl ja jookswakapitaali jaoks 1.600.000 rbl.

Sarnase laenuühisuste kapitaalide kaswamise juures suureneb nende läbikäik, mille tagajärjel alanewad lisakulud ja wõib alandada laenude päält wõetawaid protsente.

Wõitlusele wiljarikkujatega.

Leningradi põllumajanduliku institutidi juure organiseeritakse kursused, kus walmistatakse ette instruktorisi, kes hakkawad wõitlust pidama wiljarikkujatega talupoja majapidamises.

Põllutööriistade hinda alandati.

Riikliku põllutööriistade ladu Põhja-Lääne osakond (Leningradis) alandas hindasid põllutööriistade ja masinate pääle. Masinaid ja tööriistu müüakse sisekaubanduse kommissariaadi poolt kinnitatud hindadega ilma 12 protsendilise lisanduseta, mis on määratud kulude katmiseks.

Pääle selle alandas Põhja-Lääne põllutöömasinate ladu Rjäsani tüübilise adra hinda, mida ostawad kõige rohkem kehwemad talupojad. Siis müüakse weel järelmaksuga atrasid, mille hind on alla 12 rubla. Waremalt neid atrasid järelmaksu pääle ei antud.

Kergesti rikkeminewate saaduste wedamine.

Warsti hakatakse raudteedel wedama kergesti rikkeminewaid põllutöö saadusi (munad, liha jne.). Suur osa nendest läheb wäljamaale. Et neid edasi toimetada wäljamaale hääs seisukorras, organiseeriwad raudteed iseäralikud kontrolljaamad, kes walwawad alalisel selle järele, et nende saaduste wedu sünniks ilma ühegi takistuseta. Kui juhtub, et mõni wagun läheb rikki ja ta tuleb jaama rongist maha jätta, peab sellest kohe teatama raudtee walitsusele.

Kuidas wõistelda wälisturul.

Põllumajanduslikkude kooperatiiwide keskliit teeb ettewalmistuse tööst käesolewa aasta põllutööjaaduste wäljawedamise asjus. On wäljatöötatud iseäralised reeglid põllumajanduliku kooperatiiwi tegewuse kohta wäljamaal. Nende reeglite järele tuleb wäljamaale saadetawad põllutööjaadused hästi ära sorteerida, nad korralikult sisse pakkida ja omanduse poolest peawad need saadused hääd olema.

Kergesti rikkeminewate saadustega (wõi, munad jne.) kauplemist wäljamaal tuleb sarnaselt korraldada, et nad lähekõige kiremas korras wäljamaa tarwitaja kätte.

Kaupasid saadetakse wäljamaale ainult pääle selle, kui on wälja selgitatud nende müügi tingimused.

Külwitöö algus.

(Koschki asundus, Samaara kub.).

18. apr. tehti meie asunduses põllutööga alguſt. Seemne puudusel jääb arwatawasti osa põlduſid külimata. Walitsuse poolt antud seemnewiljast ei jatku.

Lund oli meie ümbruses rohkesti. Lumi sulas pikkamisi ja et maa pooleni külmamata oli, wajus wesi maa sisse, mis laseb loota, et ka põua tulekul maa kauem wastu peab.

Rukki oras tuli lume alt ilus wälja. Kuid läinud aasta wiljaikaldusе tõttu tundsid asunikud talwel kibedat loomatoidu puudust, mille järeldusel on praegu hobused ja karjelajad äärmiselt kehwad.

Paljud asunikud unistawad traktoritest, kuid jõud ei ulata kuidagi nende omandamiseks. Uhisusse astumist takistab jälle kuulus „Eesti jonn". G. W.

Põllutööde kalender.

Maikuu.

Põllul ja majapidamises.

Põhja- ja Kesk-Wenemaa kubermangudes:

Aestada taliwilja, ristikheina põllud ja heinamaad. Toimetada heinamaade wäetamist. Maha külida kaer, suwenisu, ernes, oder, tatar. Kaera alla ristikheina seeme maha külida. Warane kesa üles künda ja sõnnik wälja wedada. Maha külida wikk kaeraga. Ules künda sügisel kündmata jäänud põllud. Maha teha juurewili. Kartulid maha panna.

Lõunas. Mai algul maha külida lutserni seeme. Maha külida hilised suwewiljad: tatar, mais, lina kanep, päewalill, sinep. Jatkata suwenisu külwi. Umber külida hukka saanud taliwilja põllud. Aestada kartuli põllud. Kiskuda umbrohtu hirse, nisu, maisi ja teiste wilja põldudel. Toimetada kesa ja söödimaa kündi, kartuli muldamist. Walmis seada tööriistad ja niidumasinad heina koristamiseks.

Keeduwilja aias.

Põhjapoolsel Wenemaal pääle lume sulamist ja kui maa enam külmanud pole, asuda maa ümberkaewamisele keeduwilja aias, erilist tähelpanu pannes umbrohu juurte häwitamisele. Tehakse alguſt peenrate tegemisega. Kui peenrad walmis, maha külida porgandid, petersell, pastinak, naerid, oad, redised, erned ja osa peetisid, waraſe saagi wõtmiseks.

Põhja-Wenemaal tuleb maikuu wiimasel poolel, keskkubermangudes nädalat kaks warem, wabasse maasse maha külida peedid, türgioad, kurgib ja teised taimed. 15—20. maikuu päewadel wõib alustada taimede wäljaistutamist peenardele. Maha panna kartulid. Kui hommikused külmad möödunud, wõib wälja istutada tomaadi, kurgi, kõrwitsa taimed. Wälja istutada. seemne taimed. Tuleb hoolikalt walwata söödikute siginemise järele ja õigel ajal abinõud käsile wõtta nende häwitamiseks.

Karjanduse alal.

Kari käib karjamaal. Oige tululik on ka sigu suwel karjamaal pidada. Esialgul kui karjamaal weel toitu wähe, tuleb loomadele hommiku enne karjalaskmist teatud arw kuiwa toitu anda. Wihmaga ja külmadel udustel ilmadel pole soowitaw loomi wälja lasta. Jatkata hobuste paaritamist, lammaste niitmist. Kewadel põewad loomad tihtipääle külgehakkawaid haigusi. Waja loomaarsti käest nõu küsida ja hoolikalt haigeid loomi rawitseda.

Et küll esialgu on raske ette ära näha, kui suur on ühisuse sissetulek ja wäljaminek, kuid siisti on tarwis et mitte päris kobada, teatud kawa sissetulekute ja wäljaminekute kohta. Wõib ka juhtuda, et esimesel aastal tuleb wäikese kahjuga töötada.

On tarwis juba alguses astuda kohaliku kooperatiiwide liidu liikmeks. Liit wõib aidata ühisust nii rahaliselt kui ka kaupadega, anda nõu ja juhatusi. See küsimus on tarwis juba esimesel koosolekul läbiarutada.

Juhatuse ja nõukogu walimised. Juhatuse liikmete arwu määrab ära esimene koosolek, kuid ta ei wõi olla alla kolme. Juhatuse walimine on wäga tõsine ülesanne. Hääst juhatuse koosseisust oleneb õige suurelt ära kooperatiiwi tulewane töö.

Samal koosolekul walitakse nõukogu, kes walwab juhatuse töö järele ja aitab sellele igapidi kaasa.

Et saada lähemaid juhatusi ja näpunäiteid kooperatiiwi tegeliku töö üle, on tarwis muretseda järgmisi raamatuid: «Справочная книжка для сельско-хозяйственных и кредитных товариществ» (wäljaandja «Кооперативное Издательство» Moskwas) ja «Сборник уставов по сельско-хозяйственной кооперации» («Новая Деревня» kirjastus Moskwas).

Kunstwäetuse tarwitamiseſt.

Lämmastikku sisaldaw kunstwäetis.

Tschiilisalpeeter. Sisaldab 15,5 protſ. lämmastikku ja 80 protſ. natriumi, wõib hää tuluga igasugusel maal tarwitada, wäljaarwatud waheſt soo mustamulla maad, mis ise lämmastikku poolest rikkad. Esimeses reas tasuwuse poolest tschiilisalpeetriga wäetades on juurwili, siis kõrswiljad, kuna liblikõislased (ernes, lääts, ristikhein jne.), mis õhust lämmastikku koguwad, teda wähe wajawad.

Et nimetatud wäetis rutemini sulab, kui üksi teine kunstsõnnik ja et temas sisaldawat lämmastikku maa kaua kinni ei hoia, waid wiimane suuremate wihmade tagajärjel alusõhja walgub, on soowitaw tschiilisalpeetert pääliswäetisena tarwitada ja siis wälja külida, kui taimed ülestärganud.

Uhe tiinu pääle wõetakse 3 kuni 6 pd.

Wäämlihapu ammoniak. Sisaldab keskmiselt 20 protſ. lämmastikku. Awaldab hääd mõju poolsawisel ja sawisel maadel, kuna liig märja ja raske, niisama ka liiwamaadel wähe tulu toob. Tema püsib pikemat aega maa sees kui tschiilisalpeeter ja selle tõttu wõib teda juba enne seemendamist põllule külida.

Uhe tiinu pääle wõetakse 4 kuni 10 pd.

Fosforihappe kunstwäetised.

Superfosfat. Sisaldab 12—20 protſ. fosforihapet. Kõige kohasem on teda tarwitada rasketel sawimaadel, ühtlasi aga ka teistel maadel, ainult turba ja soomaadel on tema tarwitamine wähem kõlbulik. Fosforihappe wäetust wõib kõikidele põllutaimedele ühewõrra tähtsaks pidada. Põllule tuleb külida nädalat kaks enne külwi. Uhe tiinu pääle wõetakse 12 kuni 24 pd.

Tomasjahu. Fosforit sisaldaw wäetis. (13—17 protſ. fosforihapet) Sulab aegamööda. Awaldab oma mõju taimede pääle 2 ja isegi 3 aasta wältel. Põllule tuleb warakult mahakülida, taliwiljade alla — mõni nädal enne seemendamist. Mõjub hästi kergemate liiwa- ja kruusamaadel, ühtlasi ka raskematel maadel, kus harimine päälisкaudne ja laudasõnniku wäetus nõrk. Taimedest, mis tomasjahuga wäetamist hästi tasuwad, wõiks nimetada kõik heinamaade taimed, ristikhein ja taliwili teatawatel maadel.

Uhe tiinu pääle wõetakse 18 kuni 36 pd.

Kondijahu. Pääle lubja sisaldab umbes 18—24 protſ. fosforihapet ja wäike protſ. lämmastikku. Mullas sulab õige pikkamööda, selle tõttu peab teda juba wa-

rakult — kun aega enne külwi, suwewiljade alla aga juba sügisel mahakülima.

Paremat mõju awaldab kergematel lubjawaesetel maadel.

Kali kunstwäetised.

Kalisool. Sisaldab kalit. Kalisoola walmistatakse pääasjalikult 30 protsent. Sulab hästi. Kunagi ei tohi teda ühes seemnetega mahakülida, waid ikkagi mõni nädal enne külwi, sest temas peituwad ollused kloor ja natrium wõiwad takistawalt seemnekaswu pääle mõjuda. Kalisool awaldab hääd mõju rasketel sawistel ja soomaadel, mis enamasti kõik kaliwaesed. Taimedest tasuwad hästi kaliwäetist juurwiljad ja liblikõislased.

Ühe tiinu pääle wõetakse umbes 8—12 puuda.

Kainiit. Sisaldab wähem protsent. kalit kui kalisool, pääle selle weel suuremal mõõdul kloori ja natriumi, mis mõistmata tarwitamise juures taimekaswule isegi kahjulikuks wõiwad saada. Ilmaski ei tohi kainiiti ühes seemnetega mahakülida. Ühe tiinu pääle wõetakse 18—36 puuda.

Kunstwäetise hinnad.

Kunstwäetist wõib osta allpool tähendatud hindade järele Riikliku Põllutöö ladu (Госсельсклад) ja „Selskosojus'i" (Сельскосоюз) kohalikkudest osakondadest, mis iga kubermangu ja isegi mõnedes kreisi linnades olemas.

Müügi hinnad on järgmised:

Superfosfat (12. protsent.)	80— 85	kop. pd.
Fosfori jahu „ „	25— 30	„ „
30-mne protsent. kalisool	80—100	„ „
Kondijahu	70— 80	„ „
Tschiilisalpeeter . . .	250—300	„ „

W. K.

Mida tarwis teada maakorraldamiseks.

Kuidas asuda maakorraldise celtööde juure.

Kogukond, kes maakorraldust teha tahab, peab üldkoosolekul otsuse wastu wõtma, kus ära peab tähendama ka maakorraldise soowitawa wormi. Samal ajal tuleb ära walida ka wolinikud, muidugi kirjaoskajate talupoegade hulgast, kes seda asja ajama hakkawad. Kogukonda mittekuuluwate üksikute talude poolt tuleb teadaanne sisse anda. Teadaannet wõib ära anda ringkonna maakorraldajale. Kui ringkonna maakorraldajat ei ole, tulewad teadaanded ehk otsused maakorraldise kreisi osakondadele ära anda.

Pääle plaani wõtmist saadab kreisi maakorraldise osakond koha pääle maamõõtja ettewalmistuse tööde tegemiseks ja maakorraldise kawa kokkuseadmiseks. Kui maakorraldajatel kawa wastu midagi ei ole, siis wõiwad nad kawas ettenähtud piirides maad harima hakata.

Missugune maakorraldus on esimeses järjekorras.

Esimeses järjekorras on: artellide, kollektiiwide, kommunade maakorraldus, maakorraldus uutele maadele asumiseks, palju ja kitsaribalise põllupidamise kaotamine ja üleminek mitmewälja põllupidamisele.

Teises järjekorras on küla waheline maakorraldus ja wiimases järjekorras wäljaminek üksikutele taludele.

Kuidas saada krediiti maakorraldiseks.

Teadaanded krediidi saamiseks maakorraldise tööde ja oks antakse ära kreisi maaosakonda. Wiimane saadab teadaande pääle krediidi tarwiduse selgeks tegemist kub. maaosakonda. Kub. maaosakond seab esialgse eelarwe kohalikkude hindade järele kokku ja saadab teadaande põllumajandusliku krediit-seltsile. Wiimane määrab lõpulikult ära laenu

witab tublisti wäetist ja harilikult peeti igas talus 3—6 lehma, nüüd on see arw weidi wähem. Kunagi ei ole siin ühtegi kursust ei põllupidamise ega karjakaswatuse üle olnud, mis oleks asunikkude silmad lahti teinud ja teed näidanud.

Majanduslikult elatakse keskmiselt. Kaswatati pääasjalikult linu. On läbi wiidud mitmepõllusüsteem. Osalt põldusid on kraawitatud. On olemas asunduses kaks hobusejõulist rehepeksu masinat.

Nüüd on aga linakaswatus soikus, kraawid täiswajunud. Kunstwäetise ostmiseks puudub jõud. Loomade arw on wähenenud ja wesi wiib wiimase rammu põllult. Majapidamine kipub wägisi allapoole weerema.

Lawinas ei näe tahtmistki olewat sõrme otsa liigutada selleks, et wälja rabeleda praegusest majanduslikust umbkotist, kuhu asunikud on sõja ja enese organiseerimatuse tõttu sattunud. Joodakse wana „kärakat" ja loodetakse jumala pääle.

Küllalt on juba häda pasunad puhutud. Aeg on silmad lahti teha ja tulewikku waadata. Tarwis käed külgi panna ja agaralt asuda majanduslikule ülesehituse tööle. Arksamad asunikud koondage kindlalt end punase nurga ümber. Punane nurk tuleb asunikkudele appi ja aitab luua põllumajanduslikku kooperatiiwi.

Edasi sõbrad. Agaralt tööle. Wiime ühisel jõul meie asunduse praegusest pimedusest ja kehwusest edu poole.

„Maamees".

Koorelahutaja majapidamises.

Piimaasjandus, nagu iga enam arusaaja peremees teab, on üks suurematest sissetuleku allikatest talupoja majapidamises Põhja- ja Kesk-Wenemaal ainult siis, kui oskad piimawalmistust korralikult ja odawalt sisseseada ja piimaproduktidele on türg kindlustatud. Piima saab otsekohe rahaks teha suurlinnade läheduses ehk piima-artellide kaudu, wastasel korral tuleb tema majanduses ümber töötada, kus juba koorelahutaja pääosa etendab. Selle küsimuse juures tahtsingi mina täna natuke peatada.

Koorelahutaja on juba ülesleitud umbes 60 aastat tagasi. Alguses oli tema nii nagu enamasti kõik masinad lapsekingades ja õige puudulik. Edaspidi sai tema palju täiendatud ja nõnda astus tema majapidamisesse, kus ta omale tähtsama koha wõitis.

Nagu teame, jääb hariliku hapendamise läbi piima sisse palju wõi raswa, kuna koorelahutaja läbi suurem osa raswaollust piimast kätte saame, ehk lihtsamalt ütelda, koorimata piima hapendamisega kaotame iga 6 pange piima päält ühe naela wõid. Pääle selle wõimaldab meile koorelahutaja weel järgmist: 1) wõime koore kohe piimast äraeraldada, 2) saame piimast üks wiiendik wõid rohkem, 3) koorelahutaja läbi saadud wõi on kõrge hinnalisem. Nende eelpooltoodud põhjustel ongi koorelahutaja omale majapidamises tähtsa koha wõitnud ja on niisama tarwilik kui ader ehk äkke. Kui keegi on otsustanud omale koorelahutajat osta, siis pidagu seda põhjusmõtet silmas: „Mis odaw — see mäda". Neid on müügil mitmekümne süsteemilisi, nendest paremad on: „Alfa-Lawal", „Baltik", „Mellot", „Lakta" ja „Milka". Wiimased on sellepärast weel soowitawad, et nad ka külmaks läinud piima puhtalt kooriwad, kuna esimesed hästi kooriwad kui piim 28 kraadi R. soe on.

J. Kompus.

Mõni sõna meie elust.

(Tolmatshewi w., Luuga kr., Leningr. kub.).

Kewade on tänawu warajane ja soe. Lumewett oli wähe — põllupind taheneb ruttu ja künnitöö on juba alganud.

Rukki orased on rahuloldawad, kohati hääd.

Seemnepuudus on kaunis tuntaw, sest talwised teenistused olid wähesed, oma seemet ei jätku ja ka riiklik seemnelaen ei jõua kõike puuduwat osa katta.

Seemnelaenu wäljaandmine algas alles aprillikuu wiimastel päewadel, mis saab omakord halwalt mõjuma lõikuse pääle, sest maameestel ei jää enam aega seemne puhastamiseks ja sorteerimiseks.

Alalise wiljaikalduse pärast on hakatud rohkem rõhku panema piimakarja pidamisele, ühtlasi laiendades ristikheina külwipinda. Walla krediit-ühisuses, kus ristikheina seemet osalise sissemaksuga pikemaajalise laenu pääle antakse, on nõudmine wiimase järele haruldaselt elaw.

„Maamees."

päale. Uhe korstna alumine ots ulatab waewalt katusest läbi, teine korstna alumine ots jääb ainult pool arsinat kraawi põhjast kõrgemale, selle läbi peab õhk wäljast sisse tungima, kuna teisest korstnast õhk wälja läheb. Niisugunes kaewanduses seista talwe läbi temperatuura ühesugune ja sinna ei pääse keegi mesilaste rahu rikkuma.

Sarnasel moel wõib mesilasi ainult sääl pidada, kus maa nii kõrge on, et wesi kraawi ei saa tungida. Kui mina nooreseas mesilaste kaswatust algasin, siis oli minul mesilaste ületalwe hoidmisega wäga paha lugu: surnuid palju, tarud seest määritud ja hallitanud. Selkorral olid minul kindlate lagedega, küljest lahtiwõetawad tarud; toppisin sügisel kuiwa samblaga kõik tühjad ruumid täis, katsin tarud wäljastpoolt paksult pilliroogudega kinni, ja ometi tulid mesilased ületalwe wäga wiletsad. Selkorral oli minu ligidunes üks wanaaegne pakktarude pidaja, Wiita Jaan, kuulus joodik, kes aga kedagi wõõrast oma mesilaste ligi ei lasknud.

Mina aga tahtsin tema mesindust näha. Otsisin Jaani lähemast kõrtsist üles, antsin talle wiina ja siis nõudsin, et Jaan ühe paku mesilasi minule müüks, millega tema ka nõusse heitis. Nii sain siis Wiita Jaani mesindust näha: wanad mädanenud pakud, rähnudest mitmest kohast läbi nokitud, seisawad püsti mulla pääl, alt otsast pakkudel põhjad ära mädanenud, surnud mesilased ja kõik praht seisab all koristamata, igal pakul lai kiwi paas lapiti otsa pääl katuseks, aga kõikides pakkudes tugewad pered sees. Säält leidsin õpetust: muretse tarudele talweks õhku läbilaskjad laed, kust nendest wäljahingatud niiskust sünnitaja õhk wõiks wälja pääseda ja puhas õhk alati wäljast wõiks sisse pääseda. Pärast seda on minu mesilased alati hästi ületalwe tulnud.

Kewade pool talwel peab kord nädalas talwemajas kõik tarud üle kuulama. Wilunud mesinik tunneb mesilaste olekut nende hääle suminast ära. On märgata, et ühes tarus on nälg ehk pere elu kuidagi kustunud, siis on mesilased sääl warjusurmas. Sarnane taru toodagu sooja tuppa, siis hakkawad mesilased elama, kui nende warjusurm üle kahe päewa ja öö ei ole kestnud. Neid tuleb sööta ja kõrwal olewatest kärgedest mesi neile kättesaadawaks teha ja siis tagasi talwemajasse wiia, kus nad edasi elama jääwad.

Jialgi ärgu pidagu mesinik ennast wäga targaks. Alati tuleb mesilaste elu ja tegewust uurida ja ikka wõib nendest midagi õppida. (Järgneb).

Tegelikkude põllumeeste kirjad.

Ühiselt asunduse elu parandamisele.

Lawina asunduse majanduslik ülewaade.

Lawina (Oudowa kr.) on kõigist linnadest ja jaamadest kaugel. Elab meil umbes 50-ne perekonna ümber ümberkaudsete W-ne külade wahel, soo saarekeste pääl. Kool ja koolimaja on ehitatud 1912 a. Juba kaks aastat töötab ta korralikult. Lapsi käib pääle 30-ne.

Majanduslikku külge arutades kuuleme meie peaaegu iga kodaniku käest hädaldamist ja nurisemist — põhjuseks on juba mitmed aastad järgimööda juhtunud wiljaikaldus. 1923 aastal ei saadud suwewilja suurt midagi. Ka taliwilja sai mõni asunik wähe. Selle tõttu oldi sunnitud seemnelaenu tegema. Järgmisel 1924 a. sügisel oli wiljasaak rahuloldawam, aga nüüd tuli seemnelaenu tagasimaksmine, põllumajandusliku maksu maksmine ja nii mõnigi asunik pidi laudast loomi wähendama, et wõlga ära tasuda.

Karjapidamisega pole meil seni weel tõsiselt tegemist tehtud. Loomi peetakse ainult sõnniku pärast ja see mõni toop piima ning nael wõid, mis loomadest saab, kaotab korratu pidamise juures palju omast wäärtusest, see juba suurt sissetulekut peremehele ei anna. Põllumaa on lahja, tarsuruse, tähtaja, wäljaandmise korra ja teeb laenusaajatega lepingu.

Põllumajanduslikud kollektiiwid, artellid, ühisused ja maa-kooperatiiw ühisused saawad laenu esimeses järjekorras kuni 90 protsenti töö maksmamineku hinnast, kuid küla kogukonnad ja üksikud maatarwitajad mitte üle 75 protsent.

Laenu antakse lühikeseajalist ühe aasta pääle ja pikaajalist 5 aasta pääle, tingimustega, et laen iga aasta ühesuurustes osades tagasi maksetakse. Laenude päält wõetakse 8—12 protsenti aastas. Kollektiiwsele majapidamisele üleminejatele kehwadele alandatakse seda protsenti.

Kahe nädala jooksul pääle laenu kättesaamist peab laenusaaja seda maakorralduse pääle tarwitama.

Kuidas tasutakse maakorralduse tööšid.

Maakorralduse töode tasu ülemmäär on kindlaks määratud rahwakommissaride nõukogu dekreediga 14. juunist 1923 a. Kub. täidesaatwatel komiteedel on õigus antud kohaliste olude kohaselt tasumäära alandada. Pääle selle wõiwad kehwikute kogukonnad ja need kogukonnad, kus maakorraldus hädasti tarwilik, saada erilist kergendust maakorralduse tasumises, milleks tuleb aga sammusid astuda kub. täidesaatwa komitee ees.

Maksu maksetakse kreisi maawalitsuse kassadesse kolmel tähtajal.

Kewade ja maakorraldus.

Praegu töötawad maaorgaanid suwise hooaja plaani kallal. Maakorraldajaid on meil wähe ning seepärast ei saa maaorgaanid kõiki maakorraldamise soowe nii ruttu täita nagu soowitaw oleks.

See käib enam keerulisema maakorralduse kohta, kus enam suuremat ettewalmistust tarwis. Kuid enam lihtsamatel juhtumistel, nagu näit. kitsaribaliste põldude ümbermõõtmine laiema ribalisteks, mitte liiga keerulised eraldamise juhtumised jne., wõib toime saada ka suwewilja mahakülimise ajaks. Paljudel juhtumistel wõiwad seda teha talupojad kohaliku agronoomi ehk ka kooliõpetaja abil (näit. kitsaribaliste põldude laiaribalisteks jaotamise juures), kui maamõõtjaid ei jatku.

Igal juhtumisel tuleb ka nüüd maakorraldamise pääle nii, mõtelda, et kui mitte suwe, siis wähemalt taliwilja külwiajaks oma maad korda seada ja mitmewälja pidamisele üle minna. Maakorraldust tehtakse kauemaks ajaks. See on tulewase küla ühiskonna alus. Enne maakorraldamise juure asumist tuleb asja igakülgselt läbiarutada ja läbikaaluda.

Maakorraldus areneb.

Põllutöö rahwakommissariaadi andmete põhjal on 1924 aastal korraldatud 17 miljoni 309 tuhat dessatiini maad. Miljonid majapidamised asuwad uutele, parandatud ja enam kasulikumatele maakasutamise wiisidele.

A. T.

Asunikud, saatke „Põllumehele“ kaastööd.

Esinege asjalikkude juhatuste ja näpunäidetega põllutööstuse tõstmise ja maa elu ümberloomise alal.

Masina tarwitajate ühisused.

Prof. K. J. Debou. (Järg).

Kuidas ühiselt kõige suurema tuluga ära kasutada masinaid ja tööriistu põllumajanduses.

Laenupunktide tähtsus.

Kas tähendab see aga, et laenupunktidel miskisugust tähtsust pole? Sugugi mitte, kuid laenupunktidele peab antama koguni iseseisvune ülesanne. Laenupunktide tähtsus peab seisma nendes masinates, mida harwa tarwitatakse (nagu trierid, kännu puurimismasinad jne.), erakordsetel juhtumistel ka neis masinates, mis tähtajalist tarwitamist ei waja ja wäga suure hulga peremeeste tarbeid täita wõiwad. Wiljapuhastamise masinad, näiteks, on laenupunktidele enam kui kohased, iseäranis siis, kui neid ümberliikuwateks wiljapuhastamise wooridеks muuta, mis kindla plaani järele külast külla sõidawad.

Mis aga puutub kõigisse teistesse, meie poolt eespool ülewaadatud masinatesse, mis ühiseks tarwitamiseks kõlbulikud, masinatesse, mida majapidamises alati tarwitatakse, masinatesse, mis majapidamise põhitõõsid nii tähtajalisi kui ka harukordseid teewad, siis on masina tarwitamise ühisused nende jaoks palju hõlpsamad ja tulusamad.

Masina tarwitamise ühisuste iseäraldused.

Kaks naabrit, kes raha kokku pannes lõikusemasina ostnud, — niisugune on lihtsam masina tarwitamise ühisuse tüüp. Enamasti on ühisused muidugi suuremast arwust liikmetest koos. Ühisuste sisemise korralduse peensused wõiwad wäga mitmesugused olla, asumikke kokku siduda wõiwad wäga mitmesugused tinginused, kuid iga masinaühisusel põllumajanduses peab olema kolm iseäraldust. Iga masina jaoks wõib olla alaline ja kindel peremeeste ringkond, kes teda kasutawad. Peremeeste arw, kes seda masinat kasutawad, peab täpselt wastama masina hoogtöösele töösuutele, s. t. sellele tööle, mida masin õigel ajal, ilma hiljaksjäämata ära teha suudab. Masinat antakse asumikkudele wälja seda masinat kasutawate osanikkude endi poolt määratud õiglase järjekorra järele.

Niisugustel tinginustel on masinaühisuse iga liige selle poolest kindlustatud, et tema majapidamises ettetulew töö masina abil õigel ajal ära tehtud saab. Ilma selle kindlustuseta pole masinaühisusel püsi.

Masinaühisus mingisuguse ühe masina kasutamiseks.

Kuid mitmesugustel masinatel on ka mitmesugune hoogtööne töösuude. Iga masina jaoks on olemas ühisuse liikmete arwu ülemmäär, mis masina täielikuks ärakasutamiseks olla wõib. Muidugi pole mõnda masinat, näiteks lõikusmasinat, kasutawate ühisuse liikmete arw mitte alati ja mitte igalpool ühesugune. Wõib ju igal ühisuse liikmel olla isesuguselt maad käes ja selle tõttu on mitmesuguste asunikkude wajadus lõikusmasina järele ka mitmesugune. Ühele on lõikusmasinat kümne tiinu, teisele kolme tiinu jaoks tarwis. Osanikkude walik mingisuguse masina kasutamiseks tehtakse muidugi selle üldise tööhulga järele, mida masin neile peab tegema.

Kui ühisuses niipalju liikmeid ei ole, et masin oma liikmete poolt täiesti ära kasutatud saaks, siis wõib seesugust masinat, pääle selle kui kõik oma liikmetele tarwilik töö walmis tehtud, wõõrastele wälja anda. Tasu, mis selle eest saadakse, wõib näiteks masina parandamiseks minna.

jääwad. Mesilased jääwad talweks tühjade kärgede pääle istuma, söötwad taru lae all olewa mee ära ja surewad wälja, sest nad ei lähe talwel tühjade kärgede päält kõrwal olewate meekärgede pääle üle. Seepärast tuleb pesa keskelt täiesti tühjad kärjed wälja wõtta, nii et külgede pääl seiswad meekärjed keskpesale, s. o. mesilaste tropile ligemale ja kättesaadawaks saawad.

Tuleb tähele panna: kui pesaruum kõik üleni täis kinnikaanetud meekärgedega täidetud saaks, siis peaksid mesilased ennast kärjeraamide alla sügise troppi panema, seepärast peab pesa keskele mõned niisugused tühjad kärjed jätma, mis pooleni alt tühjad on, sest mesilased ei seisa iial talwel kinnikaanetud mee, waid tühjade kärgede pääl ja wõtawad oma toidust alt kohe ülesse ja siis edasi kuni taru tagumise seinani. On üsna kasuta täis meekärgi mesilaste tropist palju eemale jätta, sest söält ei saa mesilased talwel ometi mett kätte ja täis meekärg on tühjast kärjest külmem. Näituseks parajale tugewale perele panen pesa keskele kolm kärge, mis alt poolest saadik tühjad on ja mõlemile poole külge paigutan kaks kinnikaanetud täit meekärge, see on kokku 7 kärge ja selwiisil jääb niisugusele perele 30 naela mett talwe toiduseks, millega nad wäga hästi ületalwe elawad.

Kinnikaanetamata lahtine mesi ei kõlba mesilastele toiduks jätta. Kui peaks niisugune suwi juhtuma, kus mesilased mett kinni ei saa kaanetada, nii kui see minul 1887 aasta suwel ette tuli, kus kõik mesi kinnikaanetamata jäi, siis tuleb see mesilaste käest ära wõtta ja suhkrust walmistatud toitu neile talwe toiduseks anda. Hilja heitnud ja nõrgad pered on kasulikum kokku ühendada, kui et neid üksikult ületalwe hoida.

Mesilaste talwemaja olgu hää õhuwahetusega, sääl ärgu käigu pääle mesiniku üksi teine inimene. Tuleb hoolt kanda, et hiired mesilaste rahu rikkuda ei saa. Iga ühe kobina läbi saawad mesilased üles äritatud ja rohkem söömisele kihutatud. Rahurikkumise läbi lähewad mõned mesilased tropist eemale ja see on ju teada, et iga mesilane, kes talwel teistest eemale läheb, ei saa sinna enam tagasi.

Talwemaja peab pime olema, et päikese kiired ei pääse neid üles äratama. Kasulik on, kui talwemajas temperatuur paras jõutakse hoida (3 kr. sooja kuni 3 kr. külma), siis söötwad mesilased talwe jooksul õige wähe. Mida kangemaks külm läheb, seda rohkem peawad mesilased omale soojategemiseks sööma.

Mesilased jõuawad weel 40 kr. külmaga taru sees omale paraja soojuse hoida. Läheb aga talwel soojadel ilmadel talwemaja liiga soojaks, mis küll wäga harwa ette wõib tulla, siis on see mesilastele palju halwem, kui külm, sest mesilased lähewad üleliia soojuse läbi rahutumaks ja on sunnitud tropist laiali minema.

Talwel wäljas aias mesilasi pidada, tuleb otse häbemataks lugeda. Wäljas peawad mesilased palju rahurikkumisi üle elama: küll tuuled, tormid ja tuisud, ka linnud ja hiired wõiwad takistamata neil wõõrsil käia.

Kõige rohkem wõiwad kewade poolt talwel päikese kiired mesilaste rahu rikkuda, mis neid talweunest wäga wara üles äratab.

Kellel muud warjualust mesilaste jaoks talwel ei ole, wõiks nende tarwis ühe tiheda seinaga pimeda kuuri teha, kus nad lindude, tuiskude ja iseäranis päikese kiirte eest warjatud olekid. Wanadest rehetubadest saaks kergesti wäga hääd mesilaste talwemajad teha.

Lume sisse talweks tarusid matta ei kiida mina hääks. Maa sisse wõib neid julgesti järgmisel wiisil matta, nii kui seda üks Wene mesinik teeb. Tema kaewab $1^1/_2$ arsinat sügawa, $2^1/_2$ arsinat laia ja nii pika, kuidas tarude arw seda nõuab, kraawi, wooderdab selle seest laudadega ära, nii et kraawi seinad sisse ei saa langeda. Niisugusesse kraawi paigutab ta talweks kõik omad tarud üksteise kõrwale. Siis pannakse sarikad ja lauad kraawile katuseks pääle ja aetakse arsinat poolteist mulda laudadele katteks pääle. Enne aga paneb ta nimetatud kaewandusele kaks korstant

mesilased wihale saawad äritatud. Minul ei ole niisugusel korral iial weel seda ette tulnud, et mesilased wihaseks saawad, sest nad on sel korral inimese hirmu all. Mesilasi wöib suwel igal ajal pakktarust wälja ajada. Kõige kasulikum ja kergem on seda wara kewadel pärast esimest wäljalendu esimesel soojemal ilmal teha, siis on wähe haudeid ja mesilased lähewad kergemini wälja Olen kord kewadel külma ilmaga sarnase töö soojas toas korda saatnud. Suwel perede heitmise ajal on mesilaste pakktarust wäljaajamine seepärast kahjulik, et paku seest kärgede wäljawötmisel ja raamidesse seadmisel palju haudeid ära rikutud saab. Siis on 20 päewa pärast pääle esipere heitmist kärjed hauetest jälle tühjad ja ümberajamist peetakse nimetatud ajal jälle hääks. Mina wötan ümberajamise töö hommikul sel ajal ette, kui mesilased weel wäljalennanud ei ole, siis topin ümberaetawal pakul lennuaugud ja kõik praod kõwasti kinni ja annan mõne tugewa hoobi pakule külje pääle, tõstan paku oma seisukoha päält kõrwale ja asetan raamtaru jälle selle koha pääle, kus pakk enne oli. Raamtaru lennuauk peab karwapäält selle koha pääle pandud saama, kus paku lennuauk enne oli. Siis tuleb wäljaajamisele asuda. Wöta siis omale kaks parajat puutülki kätte ja hakka pakku mõlemist küljest korraga alt ülespoole kloppima. Oled tükk aega niiwiisi kloppinud ja kuuled, et mesilaste hääl kuuldub juba paku lae alt, siis lisu paku ülemine ots lahti ja seada kärjekandmise kast kummuli pakule otsa. Parem on kui teine inimene käepärast on, kes kasti pisut serwiti paku otsa pääl hoiaks, lõbus on waadata, kuidas mesilased üksteise järele pakust wälja kasti sisse roniwad ja wiimaks tuleb ka ema teistele järele. Kloppimine kahe puu tükiga peab järjest edasi kestma, kuni mesilased kõik on wälja tulnud.

Wahetewahel tuleb pakule suitsu alt sisse lasta, — suitsu kihutab mesilasi kiiremalt edasi minema. Kloppima peab ainult pakktaru nende külgede pääle, kuhu kärgede serwad hoiawad — lüüa tuleb tugewasti, tasasel koputamisel lähewad mesilased liiga aeglaselt. Pakust wäljaajamist wöib ilma näowarjuta teha, ja minul pole seda iial weel ette tulnud, et sarnase töö juures mind kordagi mesilane oleks pistnud.

On mesilased kõik paku seest kasti kogunud, tulewad need kohe raamtaru sisse puistata. Pakk ise tuleb aiast kõige täiega kõrwale wiia, wilul külmal ilmal koguni tuppa. Kärjed wälja wötta, hauetega kärjed raamide sisse kinnitada ja mesilastele raam tarusse kätte anda. Saawad mesilased kewadel wara pakktarust ümberaetud, siis saab pere enne pereheitmist täiesti tarwilisel tugewaks.

Neljaskümnes esimene kiri.

Mesilaste talwetamisest.

See on hää, et sa mulle meele tuletasid mesilaste talwetamisest kirjutada. On ju talwetamise kohta palju ükstesise wastu käiwaid õpetusi kirjutatud. Uks annab nõu: mata mesilased tarudega talweks maa sisse, elawad kõige paremini üle talwe Teine targem käsib neid talweks lume alla matta. Mõned annawad nõu pesaruumid talweks hästi suureks jätta, teised jälle kiidawad kitsast pesaruumi talwel paremaks. Uhed püüawad talwel tarudes soojust selle läbi kinni hoida, et tarud päält õhukindlalt kinni katawad, teised jälle panewad lae asemele õhu läbilaskjad padjad.

Uks Siberis elutsew mesinik kirjutas minule, et tema talwemajasse pannes tarud puu kloppide abil põrandate päält paar tolli kõrgemale tõstab, selle läbi seista tarud talwel seest hästi kuiwad. Seega on sinul õigus küsida, kuidas peab talwetama? Talwetamine algagu meil siin põhjamaal kohe pärast meesaagi lõppu ja augusti kuul olgu see töö kõik lõpetatud. Iga taru saagu hoolega läbi waadatud, kuidas meetagawaraga lugu on; kus wähe mett, sinna tuleb juure anda, kus üleliia, säält wähemaks wötta. Enamiste ikka nõnda, et keskpesaruumis, kus ema suwel munes, on sügisel kärjed tühjad ja mõlemil pool küljes seisawad täis kinnikaanetud mee kärjed. Jääks talweks pesaruum nõnda seisma, siis oleks ime, kui mesilased kewadeks ellu

Raske on leida mitut majapidamist, kellel tarwidused mitmesuguste masinate järele täi sa ühesugused oleks. Ühel talupojal näiteks on 10 tiinu wiljapõldu, pool tiinu niitu, teisel aga on 5 tiinu wiljapõllu juures niitu 3 tiinu. Ühes majapidamises tuleb iga wiie tiinu wiljapõllu pääle kõigest pool tiinu juurwilja, teisel aga üks tiin. Ühel talupojal on wiie tiinu künnimaa pääle üks lehm, teisel kolm jne. Kõik majapidamised wajawad sel wõi teisel määral lõikus- ja pekſumasinat. Kuid üks majapidamine tarwitab reaskülwi, teine laialt külwi Üks wajab reaskülwi masinat, teine harilikku laialtkülwi masinat.

Ühele majapidamisele, järglikult, pole sugugi tarwis reaskülwi, teisele aga laialtkülwi masinat. Üks majapidamine wöib tarwitada niidumasina tööd ühe kümnendiku selle aja jooksul, mille kestel niidumasin õigel ajal heinakoristamist toimetada wöib. Lõikusmasinat on samale majapidamisele waja kolme kümnendiku tema töösuute aja kestel, kuna aga reaskülwimasin samas majapidamises wöib wötta pool aega (5/10) oma selle aastaseſt tööst. Teises majapidamises aga teeb tarwidus niidumasina järele wälja kaks kümnendikku tema töösuutest, tarwidus lõikusmasina järele — neli kümnendikku, kuna aga reaskülwimasina järele kõigest üks kümnendik. Kolmandas majapidamises jälle on tarwidused niidu-, lõikus- ja reaskülwimasinate järele isesugused, neljandas omakord teised jne. Ei prunngi unustada ka seda asjaolu, et mõnel peremehel wöib olla oma lõikusmasin ja ta wöib wajada ainult, näiteks, niidu- ja külwimasinat, teine wöib wajada jälle ainult niidumasinat, kolmas ainult lõikusmasinat jne.

Need ja teised sellesarnased asiolud raskendawad wäga rea põllutöömasinate kasutamist ühisuste poolt, milledes liikmete arw ja tarbed ühesugused. Märksa lihtsam on asi, kui jutt on ainult ühe miskisugune masina ühisest kasutamisest.

Ühisust, millel ainult üks miskisugune masin on, wöib kergesti nii kokku seada, et ühest küljest masin wöimalikult täielikumalt saaks ära kasutatud ja teisest küljest, et iga liige selle masina abil õigel kogu tema majapidamises selle masina jaoks olewa töö ära saaks teha. Siin on asi lihtne, iseäranis kui jutt on niidumasinast, lõikus-, külwi- ja teistest põllul tarwitawatest masinatest, mida iialgi liig suuri ei ehitata ja mis õigel ajal wördlemisi wäikse peremeeste arwu tööd ära wöiwad teha. Seesugune piiratud peremeeste arwu wöib wäga kergesti arwele wötta, kui pika aja wältel igas majapidamises masin tegewuses on, kuipalju kellegil masina jaoks tööd leidub. Ei ole ka raske wäiksel peremeeste arwul kokkuleppida masina tegewuse järjekorra üle igas majapidamises, järjekorra üle, mis täitsa õiglane oleks ja mille juures üksikute peremeeste huwid ei kannataks.

Ader, äkke, ühe-kahehobuseline reaskülwimasin; niidu- ja lõikusmasin, hoburehad — kõik need on niisugused masinad, mis tarwiliku aja kestel kahe, kolme, nelja õue, harwa rohkema, wäikse peremehe poolt ära wöidakse kasutada. Kahel kuni wiiel talupojal pole kunagi raske masina õiglase ühiskasutamise üle kokku leppida.

Kui jutt on pekſumasinast, siis, kui ta wäike on — 2—5 majapidamise tarbeid rahuldab, on asi samasugune, kui lõikus-, külwi- ja teiste masinate juures. Kuid pekſumasinad wöiwad ka wäga suured olla, niisugused, mis tarwiliku aja kestel mõnekümne peremehe tarbeid rahuldada suudawad. Siin on juba märksa raskem töökorra, wastastikuste wahekordade ja muude asjade üle kokku leppida. Hää on ainult see, et pekſumasina töö mitte tähtajaline pole ja päewade arw aastas, millal wiljapekſu toimetada wöib, küllalt suur on.

Kui kallid on põllutöömasinad?

Majapidajad, kes oma põllutöö inwentaari uuendada soowiwad, on eestkätt huwitatud hindadest, palju üks ehk teine masin wõi tööriist maksab ja millised on ostutingimused.

Toome siin hinnad mõnede kõige rohkem tarwitatawate põllutöömasinate pääle, milliseid riiklik põllutöö ladu (Gosselijsklad) kohalikkudest osakondadest ja põllumajanduslikkudest kooperatiiwidest osta wõib. Kuid hoiatame, et hinnad on tähendatud ligikaudsed ja wõiwad weidi muudetud saada, arwesse wõttes weokulusid.

Nii maksab:

	Rbl.	Kop.
Traktor „Fordson" (wiimasel ajal on traktori hinnad märksa alandatud) .	2000—2500	—
Trier nr. 2	320	—
Seitsmerealine Wene küllwimasin	100	—
Sakki wiljalõikamisemasin	210	—
Saksamaa ader OLW 6 .	30	—
Hobuse rehepeksumasin . .	300	—
Rjäsani ader (puust raamiga)	7	—
Äkke	17	50

Keskpõllupank määras laenu andmiseks talupoegadele masinate ostmiseks 9 miljoni rubla. Laenu antakse põllumajanduslikkude krediitühisuste kaudu esimeses järjekorras põllumajanduslikkudele kollektiiwidele ja kooperatiiwidele, teises järjekorras üksikutele kehwikutele ja kolmandas järjekorras teistele talupoegadele.

Põllutöömasinaid antakse krediiti paari aasta pääle, mis aga alla 12 rubla maksawad, tuleb kohe kinni maksta.

Laenu andmiseks tuleb kehwikutel talupoegadel talupoegade komiteedest (kreftkomõ) wastawad tunnistused wõtta.

Kirjad Metsapere Peetrile mesilaste kaswatusest.

Mesinik **J. Ratas.** 10

Kolmaskümnes kaheksas kiri.

Mikspärast on ilmas nii wähe mesinikkusid.

Kui waatame selle suure kasu pääle, mis mesilastekaswatus mitmekülgselt sisse toob, siis näeme, et ei ole peaaegu ühtegi teist majapidamise haru naljalt leida, mis mesilastepidamisega selle poolest wõistelda wõiks. Teised koduloomad nõuawad oma olemasolemisel inimese käest täielist ülespidamist, s. o. korterit ja toidust. Mesilased toidawad ennast ise ja nõuawad inimeselt ainult korterit.

Nõnda mõteldes ja mesilasi teiste koduloomade kaswatusega wõrreldes, peame küll imestades küsima: mikspärast kaswatatakse nii wähe mesilasi, ehk mikspärast on nii wähe mesinikkusid? Kui kõik need, kes mesilaste kaswatusega katset on teinud, ka mesinikkudeks oleksid saanud, siis oleks nende arw maailmas mitu korda suurem olewat, kui see praegu on. Suurem hulk katsetegijatest kaowad mitmesuguste neile etteaimamata ja ettetulewate kitsikuste taha ära. Paljudel katsetegijatel jääwad wiimati ainult tühjad määrdinud tarud aeda seisma. Ja seda enamisti kõigil neil, kes suure rutuga rikkaks saamise lootuses mesilaste kaswatust algasid.

Niisugused „mesinikud" ei wõta waewaks mesilast kui ime looma ühteainust kordagi tähelepanelikult läbi waadata, weel wähem mesilaste iseloomu tundma õppida. „Saaks aga mee kätte"! see on niisugustel ülem tahtmine, kõik muu on kõrwaline asi ja mett wõetakse ka nõnda ohtrasti, seepääle mõtlemata ja tähelepanemata, et mesilased ise ka toidust tarwitawad, — „mis käes, see on käes, kui surewad, siis surewad"! ja mesilased surewad ka tõesti niisuguse inimese käes. Päälegi weel, kui katsetegijal esimestel aastatel wiletsapoolne meest waene suwi juhtub, siis on kõik lootus otsas. „Ei neist loomadest tule midagi wälja"! — öeldakse siis.

Niisugused ruttu rikkaks saada tahtjad ei mõtlegi mesilastele halbadel aastatel abi anda. Kõik hoolekandmine mesilaste eest on niisugustel inimestel wõimata. Mesilastest ei saa tõesti mitte kasu need inimesed, kes on ahned, omakasupüüdjad, kadedad, äkilise wihaga ja tigedad, kurjasüdamega inimesed, need jäägu kaugele mesilastest.

Kes tõesti mesinikuks tahab saada, peab kõige suurema hoolega õppima mesilase iseloomu tundma, et mõistaks mesilaste eluteed tasandada, neist kõik eemale hoida, mis nende loomu wastane on. Ta peab ka enese kallal alati arendamise tööd tegema, et ta ka ise enesele sarnase iseloomu, kui mesilastel on, omandaks. Ühesõnaga, ta peab wõima mesilasi armastada, peab mesilastest lõbu ja rõõmu tundma rohkem kui ühegist muust asjast, siis wõib mesilaste asi tema käes edasi minna ja tõega mesiniku nime kanda. Nüüd wististi mõistad, miks nii wähe mesinikkusid maailmas on.

Kolmaskümnes üheksas kiri.

Eksimistest mesilaste kaswatuses.

Sagedasti kuulukse kaebtust: „Mesilastest ei saa midagi kasu"! Siis otsitakse takistawaid põhjusi säält, kus neid kõige wähem olemas on: walitsuselt, kurjadelt inimestelt, naabritest, halbadest ilmadest ja aegadest; aga see pääsüüdlane — iseenese mõistmatus, jäetakse koguni arwesse wõtmata.

Kuipalju tehakse mesilastega mõistmata ümberkäimises eksitusi!

Tahtsin siin mõne näpunäite eksimiste kohta anda. Uks sagedasti ettetulew eksimine on mõnel see, et asjata ilma mõjuwa põhjuseta kõlbmata ajal pesa lahti wõetakse ja läbi waadatakse. Iga kord, kui pesa läbi soritakse, jääb mesilaste töö tükiks ajaks seisma. Kui weel niisugust pesa sorimist wilul ilmal tehakse, wõib palju haueteſt poegi surmale ohaks saada. Ilmaasjata ei pea pesa iialgi lahti wõtma, waid ainult siis, kui tarwidus seda nõuab ja kui ilm soe on. — Ka pesa kitsendamisel eksitakse, kui tähelepanematalt kärjed wälja wõetakse, kus mesilaste linnuleiwa tagawara seisab; selle tagajärjeks on alati pere rutuline nõrgaks jäämine. Sarnasel korral on mesilased sunnitud külmadel ilmadel wälja lilletolmu otsima lendama.

Niisama eksitakse ka, kui pesaruum järsku liiga suureks laiendatakse. Ka söötmisega tehakse wigasid: kihutatakse wiludel ilmadel mesilased wälja lendama, kust nad iialgi enam tagasi ei tule. Ka kunstkärgede andmisel tehakse wigasid, kui need wõltsitud wahast on, ehk jälle kui kunstkärgede toopide põhjad loomulikus suuruses ei ole tehtud. Eksitakse ka kunstperede tegemisel, kui sellega liiale minnakse ja parajat aega tähele ei panda. Samuti eksitakse ka mee wäljawõtmisel, kui selle juures liiga laisk oldakse, ehk jälle ümberpöördult, liiga ahnelt nende talwewara wälja wurritatakse. Eksitakse ka talwetamisel, kui pere talwel nälga sureb ja pesas surnud pere kõrwal sagedasti puuda osa mett mesilastest puutumata on jäetud. Kõige sagedamaks weaks tuleb lugeda seda, kui mesilasi liig rohke suitsu andmisega piinatakse. Wähe on mesinikkusid, kes suitsuandmisel tõesti meistri nime wõib kanda. Kas see siis ime on, kui igaüks kohe mesilastest igatsetud rikkust kätte ei saa. Kõige suurem ja pääwiga seisab selles, et algajad ennast wäga ruttu „targaks" arwama hakkawad ja enam edasi õppida ega mesilaste elu tähele panna ei püüa. Kes ei tee wigasid? Meie elamine ja töötegemine on sagedasti wigade ja eksimiste tegemine. Wahe seisab ainult selles, et ühed tunnewad oma wigasid ja püüawad eksimistest lahti saada, teised leiawad aga wigasid teiste juures, aga enda juures lööwad käega üteldes: „Ei maksa, neist ei tule midagi wälja"! Missugusest liigist sina oled?

Neljaskümnes kiri.

Kuidas mesilasi pakktarust ümber ajada raamtarusse.

Umberajamist pakktarust peetakse üheks raskemaks tööks mesilaste kaswatuses. Ometi on see töö õppinud kätes üsna kerge. Wilumata inimesel, kes mesilaste iseloomu weel ei tunne, on sarnane töö küll suur wägitegu, iseäranis weel siis, kui